

GRUPA LOTOS S.A.

**JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2008 ROKU
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

WYBRANE DANE FINANSOWE	4
BILANSE.....	5
RACHUNKI ZYSKÓW I STRAT	7
RACHUNKI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
SPRAWOZDANIA ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	9
1. Informacje ogólne.....	10
2. Informacje dotyczące składu osobowego Rady Nadzorczej oraz Zarządu.....	11
3. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	12
4. Wskazanie, czy Spółka jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe	12
5. Kontynuacja działalności.....	12
6. Czas trwania Spółki.....	12
7. Data bilansowa oraz okres objęty sprawozdaniem finansowym	13
8. Waluta pomiaru i waluta sprawozdawcza	13
9. Podstawa sporządzania sprawozdań finansowych	13
10. Istotne zasady rachunkowości	15
10.1. Wartości niematerialne.....	15
10.2. Rzeczowe aktywa trwałe.....	15
10.3. Środki trwałe w budowie	16
10.4. Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych	16
10.5. Utrata wartości aktywów niefinansowych.....	16
10.6. Zapasy.....	17
10.7. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	18
10.8. Transakcje w walucie obcej	18
10.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.....	18
10.10. Rozliczenia międzyokresowe.....	19
10.11. Kapitał własny	19
10.12. Rezerwy	19
10.13. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	19
10.14. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	20
10.15. Koszty finansowania zewnętrznego.....	20
10.16. Dotacje rządowe	20
10.17. Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO ₂).....	20
10.18. Podatek dochodowy.....	21
10.19. Instrumenty finansowe	22
10.20. Pochodne instrumenty finansowe	22
10.21. Utrata wartości aktywów finansowych	23
10.22. Uznawanie przychodów	23
10.23. Sprzedaż produktów, towarów i usług	24
10.24. Odsetki	24
10.25. Dywidendy.....	24
10.26. Szacunki Zarządu	24
10.27. Zysk/(Strata) netto na akcję	25
10.28. Zobowiązania i należności warunkowe.....	25
11. Rzeczowe aktywa trwałe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie	26
12. Wartości niematerialne.....	31
13. Długoterminowe aktywa finansowe.....	34
14. Zapasy.....	37
15. Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności	39
16. Rozliczenia międzyokresowe czynne	40
17. Krótkoterminowe aktywa finansowe.....	40
18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.....	41
19. Informacja o strukturze środków pieniężnych do rachunku przepływów pieniężnych.....	41
20. Instrumenty finansowe	44
20.1. Wartość bilansowa instrumentów finansowych	47
20.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	49

20.3.	Zarządzanie ryzykiem finansowym	50
20.4.	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut, stóp procentowych, uprawnień cen do emisji dwutlenku węgla CO ₂ oraz surowców i produktów naftowych	67
21.	Kapitał podstawowy	70
22.	Dywidendy	71
23.	Zysk/(Strata) przypadający/(a) na jedną akcję	71
24.	Oprocentowane kredyty i pożyczki	71
25.	Rezerwy	81
26.	Zobowiązania krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe bierne	83
27.	Zobowiązania finansowe	84
28.	Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	85
29.	Przychody ze sprzedaży	85
30.	Koszty według rodzaju	86
31.	Pozostałe przychody operacyjne	87
32.	Pozostałe koszty operacyjne	87
33.	Przychody finansowe	87
34.	Koszty finansowe	88
35.	Podatek dochodowy	88
36.	Zobowiązania warunkowe	90
37.	Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	93
38.	Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach	93
39.	Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym	96
40.	Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących	97
41.	Struktura zatrudnienia	97
42.	Informacje o transakcjach z podmiotami powiązanymi (jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności oraz jednostki nie objęte konsolidacją)	98
43.	Informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi Skarbu Państwa	100
44.	Podmiot o znaczącym wpływie na Spółkę	101
45.	Pozostałe informacje	101
45.1	Zaktualizowana Strategia Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. do roku 2012	101
45.2	Szczegółne uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywanie w spółkach kapitałowych	103
46.	Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.	104

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE

GRUPA LOTOS S.A.	PLN'000		EUR'000	
	za rok zakończony 31.12.2008	za rok zakończony 31.12.2007 (dane porównywalne)	za rok zakończony 31.12.2008	za rok zakończony 31.12.2007 (dane porównywalne)
	(badane)	(badane)	(badane)	(badane)
Przychody ze sprzedaży	14.898.653	11.866.594	4.218.072	3.141.970
Zysk/(Strata) operacyjna	(573.456)	416.054	(162.356)	110.160
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	(856.160)	872.137	(242.394)	230.920
Zysk/(Strata) netto z działalności kontynuowanej	(675.704)	745.084	(191.304)	197.279
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(160.780)	8.956	(45.520)	2.371
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1.712.082)	(643.973)	(484.721)	(170.508)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	2.010.399	477.561	569.180	126.446
Przepływy pieniężne netto razem	139.833	(155.152)	39.589	(41.080)
Podstawowy zysk/(strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	(5,94)	6,55	(1,68)	1,73
Rozwodniony zysk/(strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	-	-	-	-
	PLN'000		EUR'000	
	Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2007	Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2007
	(badane)	(badane)	(badane)	(badane)
Aktywa razem	9.491.020	7.680.471	2.274.715	2.144.185
Kapitał własny	4.399.811	5.075.515	1.054.503	1.416.950

Do przeliczenia pozycji bilansowych w tabeli "Wybrane dane finansowe" na dzień 31 grudnia 2008 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu tj. 1 EUR = 4,1724 PLN. Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych wykazane w tabeli "Wybrane dane finansowe" za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 3,5321 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku).

W celu przeliczenia pozycji bilansowych w tabeli "Wybrane dane finansowe" na dzień 31 grudnia 2007 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu tj. 1 EUR = 3,5820 PLN. Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych wykazane w tabeli "Wybrane dane finansowe" za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 3,7768 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku).

BILANSE
na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	11	3.401.685	1.890.243
Zaliczki na środki trwałe w budowie	11	1.194.489	766.004
Wartości niematerialne	12	46.382	52.742
Aktywa finansowe	13	668.986	677.977
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	35	58.227	-
		-----	-----
Aktywa trwałe razem		5.369.769	3.386.966
		-----	-----
Aktywa obrotowe			
Zapasy	14	2.273.445	2.469.830
Należności z tytułu dostaw i pozostałe należności, w tym:	15	1.374.704	1.605.203
- należności z tytułu podatku dochodowego	15	177.252	-
Rozliczenia międzyokresowe czynne	16	18.138	14.059
Krótkoterminowe aktywa finansowe	17	302.250	99.969
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	152.714	104.444
		-----	-----
Aktywa obrotowe razem		4.121.251	4.293.505
		-----	-----
		=====	=====
Aktywa razem		9.491.020	7.680.471
		=====	=====

BILANSE
na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	21	113.700	113.700
Kapitał zapasowy		970.951	970.951
Zyski zatrzymane		3.315.160	3.990.864
Kapitał własny razem		4.399.811	5.075.515
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	24	3.098.491	486.379
Rezerwy długoterminowe	25	28.665	20.125
Rezerwa na podatek odroczoney	35	-	122.431
Zobowiązania finansowe	27	359	288
Zobowiązania długoterminowe razem		3.127.515	629.223
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania, w tym:			
zobowiązania, w tym:	26	1.394.575	1.554.619
- zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	26	-	5.430
Oprocentowane kredyty i pożyczki	24	314.478	378.580
Rezerwy krótkoterminowe	25	41.617	38.570
Zobowiązania finansowe	27	213.024	3.964
Zobowiązania krótkoterminowe razem		1.963.694	1.975.733
Zobowiązania razem		5.091.209	2.604.956
Pasywa razem		9.491.020	7.680.471

RACHUNKI ZYSKÓW I STRAT

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Przychody ze sprzedaży	29	14.898.653	11.866.594
Koszt własny sprzedaży	30	(14.867.282)	(10.851.429)
Zysk brutto na sprzedaży		31.371	1.015.165
Pozostałe przychody operacyjne	31	6.580	41.376
Koszty sprzedaży	30	(376.811)	(394.703)
Koszty ogólnego zarządu	30	(220.812)	(195.567)
Pozostałe koszty operacyjne	32	(13.784)	(50.217)
Zysk/(Strata) operacyjna		(573.456)	416.054
Przychody finansowe	33	134.212	472.125
Koszty finansowe	34	(416.916)	(16.042)
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem		(856.160)	872.137
Podatek dochodowy od osób prawnych	35	180.456	(127.053)
Zysk/(Strata) netto z działalności kontynuowanej		(675.704)	745.084
Zysk/(Strata) netto na jedną akcję (w złotych)			
- podstawowy	23	(5,94)	6,55
- rozwodniony		-	-

RACHUNKI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (dane porównywalne) (badane)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(Strata) netto		(675.704)	745.084
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja		183.685	180.413
(Zyski)/Straty z tytułu różnic kursowych	30	343.407	(2.975)
Odsetki i dywidendy zapłacone netto		(119.264)	(206.730)
(Zysk)/Strata z tytułu działalności inwestycyjnej		14.987	(69.130)
Podatek dochodowy bieżącego okresu	35	(180.456)	127.053
Podatek dochodowy zapłacony		(182.886)	(117.899)
Zmniejszenie stanu należności	19	407.551	203.262
Zmniejszenie/(Zwiększenie) stanu zapasów	19	196.329	(893.198)
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych	19	(394.161)	92.436
Zwiększenie/(Zmniejszenie) stanu rezerw	19	11.587	(6.749)
(Zwiększenie) stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych	19	(4.079)	(11.127)
Rozliczenie instrumentów finansowych		238.166	(31.632)
Pozostałe pozycje netto		58	148
		-----	-----
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(160.780)	8.956
		-----	-----
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
(Zakup)/Sprzedaż aktywów finansowych		-	3.060
(Zakup)/Sprzedaż długoterminowych aktywów finansowych		(3.483)	(4.537)
Spłata udzielonych pożyczek	20	3.700	3.700
Dywidendy otrzymane	33	130.333	205.218
Odsetki otrzymane		2.270	1.594
(Zakup)/Sprzedaż środków trwałych i wartości niematerialnych		(1.071.875)	(219.853)
Wydatki z tytułu zaliczek na środki trwałe w budowie		(773.027)	(655.193)
Środki pieniężne nabyte w transakcji połączenia z LOTOS Partner Sp. z o. o.		-	22.038
		-----	-----
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1.712.082)	(643.973)
		-----	-----
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek		2.279.083	486.941
Zapłacone odsetki		(30.310)	(8)
Zapłacone dywidendy		-	(40.932)
Rozliczenie instrumentów finansowych		(238.166)	31.632
Pozostałe pozycje netto		(208)	(72)
		-----	-----
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		2.010.399	477.561
		-----	-----
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		2.296	2.304
		=====	=====
Zmiana stanu środków pieniężnych netto		139.833	(155.152)
		=====	=====
Środki pieniężne na początek okresu	19	(274.136)	(118.984)
		=====	=====
Środki pieniężne na koniec okresu	19	(134.303)	(274.136)
		=====	=====
- o ograniczonej możliwości dysponowania	18	82.070	4.458

SPRAWOZDANIA ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	<u>Kapitał podstawowy</u>	<u>Kapitał zapasowy</u>	<u>Zyski zatrzymane</u>	<u>Kapitały własne razem</u>
1 stycznia 2007 (badane)	113.700 -----	970.951 -----	3.268.105 -----	4.352.756 -----
Zysk netto za rok zakończony 31 grudnia 2007	-	-	745.084	745.084
Dywidenda	-	-	(40.932)	(40.932)
Połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	-	-	18.607	18.607
	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2007 (badane)	113.700 =====	970.951 =====	3.990.864 =====	5.075.515 =====
1 stycznia 2008 (badane)	113.700 -----	970.951 -----	3.990.864 -----	5.075.515 -----
(Strata) za rok zakończony 31 grudnia 2008	-	-	(675.704)	(675.704)
	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2008 (badane)	113.700 =====	970.951 =====	3.315.160 =====	4.399.811 =====

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

1. Informacje ogólne

Grupa LOTOS S.A. („Spółka”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 18 września 1991 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (obecnie Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego) w dniu 10 kwietnia 2002 roku, pod numerem KRS 0000106150. Spółce nadano numer statystyczny REGON 190541636.

Siedziba Spółki mieści się na ul. Elbląskiej 135, 80 - 718 Gdańsk (Polska).

W 2003 roku na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gdańsku XII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 28 maja 2003 roku została dokonana zmiana nazwy Rafineria Gdańska Spółka Akcyjna na Grupa LOTOS Spółka Akcyjna.

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki zgodnie z brzmieniem Statutu jest działalność produkcyjna, usługowa i handlowa, a w szczególności:

- 1) wytwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (PKD 23.20.A),
- 2) przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (PKD 23.20.B),
- 3) produkcja gazów technicznych (PKD 24.11.Z),
- 4) produkcja chemikaliów nieorganicznych podstawowych pozostałych (PKD 24.13.Z),
- 5) produkcja chemikaliów organicznych podstawowych pozostałych (PKD 24.14.Z),
- 6) produkcja tworzyw sztucznych (PKD 24.16.Z),
- 7) wytwarzanie energii elektrycznej (PKD 40.11.Z),
- 8) przesyłanie energii elektrycznej (PKD 40.12.Z),
- 9) dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej (PKD 40.13.Z),
- 10) wytwarzanie paliw gazowych (PKD 40.21.Z),
- 11) dystrybucja i sprzedaż paliw gazowych w systemie sieciowym (PKD 40.22.Z),
- 12) produkcja ciepła (pary wodnej i gorącej wody) (PKD 40.30.A),
- 13) dystrybucja ciepła (pary wodnej i gorącej wody) (PKD 40.30.B),
- 14) pobór i uzdatnianie wody, z wyłączeniem działalności usługowej (PKD 41.00.A),
- 15) działalność usługowa w zakresie rozprowadzania wody (PKD 41.00.B),
- 16) górnictwo ropy naftowej (PKD 11.10.A),
- 17) górnictwo gazu ziemnego (PKD 11.10.B),
- 18) wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie rozdzielczych obiektów liniowych: rurociągów, linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych (PKD 45.21.D),
- 19) sprzedaż hurtowa paliw stałych, ciekłych, gazowych oraz produktów pochodnych (PKD 51.51.Z),
- 20) sprzedaż hurtowa wyrobów chemicznych (PKD 51.55.Z),
- 21) transport kolejowy (PKD 60.10.Z),
- 22) transport rurociągowy (PKD 60.30.Z),
- 23) przeładunek towarów w portach morskich (PKD 63.11.A),
- 24) przeładunek towarów w portach śródlądowych (PKD 63.11.B),
- 25) przeładunek towarów w pozostałych punktach przeładunkowych (PKD 63.11.C),
- 26) magazynowanie i przechowywanie towarów w portach morskich (PKD 63.12.A),
- 27) magazynowanie i przechowywanie towarów w portach śródlądowych (PKD 63.12.B),
- 28) magazynowanie i przechowywanie towarów w pozostałych składowiskach (PKD 63.12.C),
- 29) prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk chemicznych (PKD 73.10.B),
- 30) prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk technicznych (PKD 73.10.G),
- 31) prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych (PKD 73.10.H).

Symbol podstawowego przedmiotu działalności Spółki według działów Polskiej Klasyfikacji Działalności: PKD 2320 – wytwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej. Spółka prowadzi działalność w ramach segmentu produkcji i dystrybucji wyrobów ropopochodnych oraz chemicznych.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Spółka posiada następujące koncesje związane z podstawowym zakresem działalności:

- wytwarzanie paliw ciekłych udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 28 listopada 1998 roku, przedłużoną na okres do 31 grudnia 2025 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 5 października 2007 roku,
- obrót paliwami ciekłymi udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 23 grudnia 1998 roku, przedłużoną na okres do 31 grudnia 2025 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 października 2007 roku,
- magazynowanie paliw ciekłych na okres do 15 października 2016 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 10 października 2006 roku,
- wytwarzanie energii elektrycznej na okres do 5 października 2010 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 29 września 2000 roku,
- obrót energią elektryczną na okres do 10 września 2011 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku,
- przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej na okres do 10 września 2011 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku.

2. Informacje dotyczące składu osobowego Rady Nadzorczej oraz Zarządu

W okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień publikacji sprawozdania finansowego skład Zarządu Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Paweł Olechnowicz – Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny,
Mariusz Machajewski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno – Finansowych,
Marek Sokółowski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju.

W dniu 16 października 2008 roku Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. podjęła decyzję o rozpoczęciu postępowania kwalifikacyjnego na stanowiska Wiceprezesa Zarządu ds. Handlu oraz Wiceprezesa Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobywania, które decyzją Rady Nadzorczej z dnia 27 stycznia 2009 roku zostało zakończone bez rozstrzygnięcia.

Do dnia 30 czerwca 2008 roku skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Jan Stefanowicz – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Henryk Siodmok – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Grzegorz Szczodrowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Beata Zawadzka – Członek Rady Nadzorczej,
Marta Busz – Członek Rady Nadzorczej,
Izabela Emerling – Członek Rady Nadzorczej,
Jacek Mościcki – Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 30 czerwca 2008 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS S.A. powołało Radę Nadzorczą Grupy LOTOS S.A. siódmej kadencji, której skład był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Radosław Barszcz – Członek Rady Nadzorczej,
Piotr Chajderowski – Członek Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Członek Rady Nadzorczej,
Jan Stefanowicz – Członek Rady Nadzorczej,
Mariusz Obszyński – Członek Rady Nadzorczej.

Zgodnie z §11 ust. 2 Statutu Spółki akcjonariusz Spółki, Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa odwołał Beatę Zawadzka z funkcji Członka Rady Nadzorczej z dniem 30 czerwca 2008 roku i powołał w skład Rady Nadzorczej Małgorzatę Hirszel na Członka Rady Nadzorczej z dniem 1 lipca 2008 roku.

W dniu 12 sierpnia 2008 roku, w trakcie posiedzenia Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza ukonstytuowała się. Wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej został Leszek Starosta, Sekretarzem Rady Nadzorczej – Mariusz Obszyński.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Mariusz Obszyński – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Radosław Barszcz – Członek Rady Nadzorczej,
Piotr Chajderowski – Członek Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Jan Stefanowicz – Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 10 marca 2009 roku Spółka otrzymała oświadczenie Pana Piotra Chajderowskiego - Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. VII kadencji o jego rezygnacji z dniem 10 marca 2009 roku z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki VII kadencji.

Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Mariusz Obszyński – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Radosław Barszcz – Członek Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Jan Stefanowicz – Członek Rady Nadzorczej.

3. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 27 kwietnia 2009 roku.

4. Wskazanie, czy Spółka jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Grupa LOTOS S.A. jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. oraz znaczącym inwestorem dla jednostek podporządkowanych i powiązanych z nimi, będących w posiadaniu Spółki. W związku z tym Grupa LOTOS S.A. sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmujące dane finansowe tych jednostek za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku, które zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 27 kwietnia 2009 roku.

5. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Spółki zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Zarząd Spółki nie stwierdza na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Spółkę w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

6. Czas trwania Spółki

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

7. Data bilansowa oraz okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe Grupy LOTOS S.A. obejmuje dane bilansowe na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz dane porównywalne na dzień 31 grudnia 2007 roku. Rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych oraz sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Spółki prezentuje dane za okres od dnia 1 stycznia 2008 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku wraz z danymi porównywalnymi za okres od dnia 1 stycznia 2007 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku.

Zaprezentowane dane finansowe na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz za rok zakończony tą datą, zawarte w niniejszym sprawozdaniu finansowym, podlegały badaniu przez biegłego rewidenta. Dane finansowe na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku podlegały badaniu przez biegłego rewidenta, który wydał opinię z badania w dniu 6 maja 2008 roku.

8. Waluta pomiaru i waluta sprawozdawcza

Walutą pomiaru i walutą sprawozdawczą niniejszych sprawozdań finansowych jest złoty polski. Niniejsze sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

9. Podstawa sporządzania sprawozdań finansowych

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF oraz standardami MSSF przyjętymi przez Unię Europejską.

Przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego Spółka zastosowała takie same zasady rachunkowości i metody wycień jak przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku.

Spółka dokonała weryfikacji nowych interpretacji, standardów oraz zmian do standardów już istniejących. Nowe interpretacje, standardy oraz zmiany do istniejących standardów obowiązujących i przyjętych do stosowania przez Unię Europejską nie mają istotnego wpływu na stosowane przez Spółkę zasady (polityki) rachunkowości.

Interpretacje obowiązujące i przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej:

- Interpretacja KIMSF 13, Programy lojalnościowe (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 lipca 2008 roku, została przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- Interpretacja KIMSF 14, MSR 19 - Ograniczenia w rozpoznawaniu aktywów programów określonych świadczeń pracowniczych, wymogi minimalnego finansowania i ich interakcje (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2008 roku, została przyjęta do stosowania przez Unię Europejską).

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej:

- Zmiana do MSR 23, Koszty finansowania zewnętrznego (obowiązuje od 1 stycznia 2009 roku, została przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- Zmiana do MSR 1, Prezentacja sprawozdań finansowych (obowiązuje od 1 stycznia 2009 roku, została przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- MSSF 8, Segmenty operacyjne (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2009 roku, został przyjęty do stosowania przez Unię Europejską),
- Zaktualizowany MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 lipca 2009 roku, nie został jeszcze przyjęty do stosowania przez Unię Europejską),
- Zaktualizowany MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 lipca 2009 roku, nie został jeszcze przyjęty do stosowania przez Unię Europejską),
- Interpretacja KIMSF 12, Umowy na usługi koncesjonowane (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2008 roku, nie została jeszcze przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności w formie akcji – Warunki nabycia uprawnień i anulowanie” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, zostały przyjęte do stosowania przez Unię Europejską),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” oraz do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych – Instrumenty finansowe z opcją sprzedaży i zobowiązania powstałe w wyniku likwidacji” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, zostały przyjęte do stosowania przez Unię Europejską),
- Ulepszenia w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej – zbiór zmian do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (zmiany mają zastosowanie w większości przypadków dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, zostały zaakceptowane przez Unię Europejską),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy” oraz do MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” – „Koszt inwestycji w jednostkę zależną, współzależną lub stowarzyszoną” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, zostały zaakceptowane przez Unię Europejską),
- KIMSF 15 „Umowy na budowę nieruchomości” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, nie została zaakceptowana przez Unię Europejską),
- KIMSF 16 „Zabezpieczenie inwestycji netto w jednostkach zagranicznych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 października 2008 roku i później, nie została zaakceptowana przez Unię Europejską),
- Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: Pozycje kwalifikujące się do rachunkowości zabezpieczeń” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku i później, nie zostały zaakceptowane przez Unię Europejską).

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Spółkę zasady (polityki) rachunkowości.

Spółka nie sporządza informacji dotyczących segmentów działalności, ponieważ nie spełnia wymogów dotyczących wydzielenia segmentów działalności określonych przez Międzynarodowy Standard Rachunkowości Nr 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności”.

10. Istotne zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

W rachunku przepływów pieniężnych Spółka za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku dokonała reklasyfikacji ujęcia rozliczenia instrumentów finansowych. Spółka w sprawozdaniu finansowym za rok 2007 ujmowała wartość rozliczenia instrumentów finansowych w przepływach środków pieniężnych z działalności operacyjnej. W niniejszym sprawdzaniu finansowym wartość rozliczenia instrumentów finansowych została ujęta w przepływach środków pieniężnych z działalności finansowej za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku w kwocie (238.166) tysięcy złotych oraz w kwocie 31.632 tysięcy złotych za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę przedstawione zostały poniżej.

10.1. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ do Spółki korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami. Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, jeśli są nabyte w ramach oddzielnej transakcji. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są aktywowane według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności.

Przewidywany okres ekonomicznej użyteczności posiadanych przez Spółkę wartości niematerialnych wynosi od 2 do 21 lat.

Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

10.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, oprócz gruntów, są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntu przez cenę nabycia rozumie się cenę nabycia prawa od osoby trzeciej.

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po wprowadzeniu środka trwałego do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Środki trwałe (w tym ich komponenty), z wyjątkiem gruntów, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności, który kształtuje się w następująco:

Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 rok – 80 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	1 rok – 25 lat
Środki transportu	1 rok – 15 lat
Inne środki trwałe	1 rok – 10 lat

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów poddawane są corocznej weryfikacji i w razie konieczności korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

10.3. Środki trwałe w budowie

Inwestycje rozpoczęte są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowych, pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Inwestycje rozpoczęte nie są amortyzowane do momentu zakończenia ich budowy i oddania do użytkowania.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Koszty finansowe aktywowane na środkach trwałych w budowie obejmują koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania.

10.4. Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o utworzone odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości.

10.5. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.6. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione w celu doprowadzenia składników zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu ujmowane są w następujący sposób:

- materiały i towary – według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ważonej,
- produkty gotowe i produkty w toku – według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

10.7. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 7 do 57 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

10.8. Transakcje w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w walucie funkcjonalnej Spółki (polski złoty) na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie:

- 1) kupna lub sprzedaży walut stosowanym przez bank, w którym następuje transakcja – w przypadku operacji sprzedaży lub kupna walut oraz operacji zapłaty należności lub zobowiązań; lub
- 2) średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień chyba, że w innym wiążącym jednostkę dokumencie ustalony został inny kurs.

Aktywa i zobowiązania monetarne wyrażone w walucie obcej są na dzień bilansowy przeszacowywane według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego na ten dzień. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub kosztu własnego sprzedaży, z wyjątkiem różnic kursowych traktowanych jako część kosztów finansowania zewnętrznego kapitałizowanych w wartości środków trwałych. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane na dzień bilansowy po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs średni NBP na dzień	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
USD	2,9618	2,4350
EUR	4,1724	3,5820

10.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe przechowywane do terminu zapadalności wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych pozycja środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych składa się z gotówki w kasie, kredytów w rachunku bieżącym oraz lokat bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność lokacyjna.

10.10. Rozliczenia międzyokresowe

Spółka dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy.

Pracownikom Spółki przysługuje prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach Kodeksu Pracy. Spółka uznaje koszt urlopów pracowniczych na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Rezerwa z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych ustalana jest w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem jaki wynikałby z wykorzystania proporcjonalnego do upływu czasu.

10.11. Kapitał własny

Kapitał własny ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu.

Kapitał podstawowy Grupy LOTOS S.A. stanowi kapitał Spółki i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

10.12. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

10.13. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 „Świadczenia pracownicze” nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne i rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

10.14. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania. Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku naliczania odpisu z tytułu utraty wartości.

10.15. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, które aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. W zakresie, w jakim środki pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

W stopniu, w jakim środki pożyczają się bez ściśle określonego celu, a następnie przeznacza na pozyskanie dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być kapitalizowane, ustala się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik majątku.

10.16. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

10.17. Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

W celu ewidencji w swoim sprawozdaniu finansowym praw do emisji dwutlenku węgla (CO₂) Spółka stosuje metodę zobowiązań netto. Zgodnie z tą metodą Spółka rozpoznaje w swoim sprawozdaniu finansowym tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Spółkę przyznanym limitów praw do emisji, a zobowiązanie to jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego Spółce limitu. Przychody z tytułu sprzedaży niewykorzystanych przez Spółkę praw do emisji odnoszone są na dobro rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży.

10.18. Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnym oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, rezerwa na podatek dochodowy jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykrywać w/w różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności z rezerwami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

10.19. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe w momencie wprowadzenia do ksiąg rachunkowych są wyceniane według kosztu (ceny nabycia), stanowiącego wartość godziwą uiszczonej zapłaty. Koszty transakcji są ujmowane w wartości początkowej instrumentów finansowych.

Po początkowym ujęciu instrumenty finansowe są zaliczane do jednej z czterech kategorii i wyceniane w następujący sposób:

- instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności – są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej,
- pożyczki i należności – są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, a zyski lub straty są ujmowane w rachunku zysków i strat. Należności o krótkim terminie wymagalności, dla których nie określono stopy procentowej wyceniane są w kwocie wymaganej zapłaty,
- instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży – są wyceniane według wartości godziwej, a zyski/(straty) z tytułu aktualizacji wyceny są ujmowane w kapitale z aktualizacji wyceny do momentu sprzedaży inwestycji lub obniżenia się jej wartości. W tym momencie łączny zysk lub strata z tytułu aktualizacji wyceny jest odnoszony na rachunek zysków i strat,
- zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Wartość godziwa instrumentów finansowych stanowiących przedmiot obrotu na aktywnym rynku ustalana jest w odniesieniu do cen notowanych na tym rynku na dzień bilansowy. W przypadku, gdy brak jest notowanej ceny rynkowej, wartość godziwa jest szacowana na podstawie technik wyceny.

Zobowiązania finansowe nie będące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Instrument finansowy zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

10.20. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Ponadto, Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym z ryzykiem cen surowców oraz produktów naftowych korzysta z transakcji full barrel swap. Spółka korzysta z transakcji typu futures w celu zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂. Grupa LOTOS S.A. w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą stóp procentowych korzysta z transakcji typu IRS, FRA. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

10.21. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości. Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

10.22. Uznawanie przychodów

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

10.23. Sprzedaż produktów, towarów i usług

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, VAT i inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy, opłata paliwowa). Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie ich dostarczenia, kiedy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy.

10.24. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są rozpoznawane w momencie ich naliczenia (przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej), jeżeli ich otrzymanie nie jest wątpliwe.

10.25. Dywidendy

Należne dywidendy zalicza się do przychodów finansowych na dzień powzięcia przez właściwy organ Spółki uchwały o podziale zysku chyba, że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy.

10.26. Szacunki Zarządu

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach do tego sprawozdania. Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy Zarządu na temat bieżących i przyszłych zdarzeń i działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych. Obszary, w których Zarząd dokonał szacunków dotyczą m.in. rezerw, rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów finansowych. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków przedstawione zostały w odpowiednich notach.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Spółka kieruje się profesjonalnym osądem.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

10.27. Zysk/(Strata) netto na akcję

Zysk/(Strata) netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony/(a) poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Spółka nie prezentuje rozwodnionego/(ej) zysku/(straty) na akcję, ponieważ nie występują czynniki rozwadniające zysk/(stratę) na akcję.

10.28. Zobowiązania i należności warunkowe

Przez zobowiązania warunkowe rozumie się obowiązek wykonania świadczeń, których powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń. Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w bilansie, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome. Należności warunkowe nie są wykazywane w bilansie, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

11. Rzeczowe aktywa trwałe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> (badane)	<u>31 grudnia 2007</u> (badane)
Grunty	14.636	14.509
Budynki i budowle	924.456	959.682
Urządzenia techniczne i maszyny	434.054	503.051
Środki transportu i pozostałe	36.515	31.640
Środki trwałe w budowie, w tym:	1.992.024	381.361
- wartość aktywowanych kosztów finansowania	153.719	2.837
	=====	=====
Razem rzeczowe aktywa trwałe	3.401.685	1.890.243
	=====	=====
Zaliczki na środki trwałe w budowie, w tym:	1.194.489	766.004
- wartość aktywowanych kosztów finansowania	37.612	6.953
	=====	=====
Razem	4.596.174	2.656.247
	=====	=====

Zmiany w rzeczowym majątku trwałym oraz zaliczki na środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i Inne	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgową brutto							
1 stycznia 2007 (badane)	11.490	1.125.471	894.778	72.924	233.409	122.558	2.460.630
Zwiększenia	3.048	44.544	18.636	18.092	172.258	655.603	912.181
- zakup	-	-	-	15.969	242.318	648.240	906.527
- z rozliczenia inwestycji	2.284	37.792	16.848	941	(73.161)	-	(15.296)
- połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	764	6.752	1.788	1.182	264	410	11.160
- koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	2.837	6.953	9.790
Zmniejszenia	-	(744)	(524)	(315)	(148)	(12.157)	(13.888)
- sprzedaż	-	-	(15)	(187)	-	-	(202)
- likwidacja	-	(744)	(492)	(128)	-	-	(1.364)
- pozostałe	-	-	(17)	-	(148)	(12.157)	(12.322)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Wartość księgową brutto 31 grudnia 2007 (badane)	14.538	1.169.271	912.890	90.701	405.519	766.004	3.358.923

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i Inne	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa brutto							
1 stycznia 2008 (badane)							
	14.538	1.169.271	912.890	90.701	405.519	766.004	3.358.923
Zwiększenia	228	26.107	32.106	14.974	1.610.663	773.027	2.457.105
- zakup	-	-	-	12.072	1.528.196	742.368	2.282.636
- z rozliczenia inwestycji	228	26.107	32.110	2.898	(68.415)	-	(7.072)
- transfery	-	-	(4)	4	-	-	-
- koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	150.882	30.659	181.541
Zmniejszenia	-	(14)	(2.341)	(2.931)	-	(344.542)	(349.828)
-sprzedaż	-	-	(199)	(1.218)	-	-	(1.417)
-likwidacja	-	(14)	(2.142)	(1.713)	-	-	(3.869)
-pozostałe	-	-	-	-	-	(344.542)	(344.542)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Wartość księgowa brutto	14.766	1.195.364	942.655	102.744	2.016.182	1.194.489	5.466.200
31 grudnia 2008 (badane)							
Skumulowane umorzenie							
1 stycznia 2007 (badane)							
	21	148.899	309.943	45.886	-	-	504.749
Zwiększenia	8	60.874	100.278	13.465	-	-	174.625
- amortyzacja	1	57.887	99.466	12.846	-	-	170.200
- połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	7	2.987	812	619	-	-	4.425
Zmniejszenia	-	(184)	(382)	(290)	-	-	(856)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Skumulowane umorzenie	29	209.589	409.839	59.061	-	-	678.518
31 grudnia 2007 (badane)							
Skumulowane umorzenie							
1 stycznia 2008 (badane)							
	29	209.589	409.839	59.061	-	-	678.518
Zwiększenia	101	61.327	100.037	10.073	-	-	171.538
- amortyzacja	101	61.327	100.039	10.071	-	-	171.538
- transfery	-	-	(2)	2	-	-	-
- pozostałe	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(8)	(1.275)	(2.905)	-	-	(4.188)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Skumulowane umorzenie	130	270.908	508.601	66.229	-	-	845.868
31 grudnia 2008 (badane)							

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i Inne	Środki trwale w budowie	Zaliczki na środki trwale w budowie	Razem
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2007 (badane)	-	-	-	-	-	-	-
Zwiększenia	-	-	-	-	24.158	-	24.158
Zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2007 (badane)	-	-	-	-	24.158	-	24.158
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2008 (badane)	-	-	-	-	24.158	-	24.158
Zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2008 (badane)	-	-	-	-	24.158	-	24.158
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 1 stycznia 2007 (badane)	11.469	976.572	584.835	27.038	233.409	122.558	1.955.881
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2007 (badane)	14.509	959.682	503.051	31.640	381.361	766.004	2.656.247
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2008 (badane)	14.636	924.456	434.054	36.515	1.992.024	1.194.489	4.596.174
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

Koszty obsługi zobowiązań w celu sfinansowania środków trwałych w budowie oraz zaliczek na środki trwale w budowie w okresie roku zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku wyniosły 181.541 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 9.790 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Spółki wyniosła 1.087.252 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2007 roku aktywa trwałe Spółki nie stanowiły zabezpieczenia zobowiązań.

Program 10+ (Program Kompleksowego Rozwoju Technicznego)

Elementem strategii rozwoju Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A., jest realizacja Programu 10+. Celem Programu jest zwiększenie zdolności przerobowej rafinerii w Gdańsku o około 75%, czyli do 10,5 miliona ton ropy naftowej rocznie przy wyższym współczynniku konwersji.

Po zakończeniu fazy przygotowawczej projektu, rozpoczęto wdrożenie Programu 10+. Do końca 2010 roku zostaną wybudowane następujące instalacje w rafinerii Grupy LOTOS S.A. w Gdańsku:

- instalacja destylacji ropy (CDU/VDU),
- instalacja hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS),
- instalacja hydrokrakingu (MHC),
- instalacja przerobu ciężkiej pozostałości (ROSE),
- wytwórnia wodoru (HGU),
- kompleks aminowo-siarkowy (KAS),
- rozbudowa infrastruktury (zbiorniki, media, połączenia międzyobiektowe).

Realizację budowy instalacji zgazowania ciężkiej pozostałości po przerobie ropy naftowej z ukierunkowaniem na produkcję wodoru i mediów energetycznych zakłada się rozpocząć w okresie od 2012-2015 roku, w zależności od koniunktury na rynku asfaltów.

Opracowany harmonogram ma na celu zwiększenie efektywności oraz bezpieczeństwa realizacji Programu 10+. Aktualna struktura projektu umożliwia:

- zmniejszenie ryzyka wynikającego z deficytu siły roboczej, materiałów i ograniczonej dostępności usług wykonawczych,
- obniżenie kosztów projektu oraz lepszego dopasowania strategii finansowania projektu do możliwości Spółki,
- wykorzystanie przez Grupę LOTOS S.A. sprzyjających trendów na rynku asfaltów.

Zgodnie ze strategią rządową i „Programem Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012 zakłada się, że rynek asfaltów wzrośnie począwszy od roku 2010 i będzie rynkiem rosnącym co najmniej do roku 2012 zarówno pod względem wolumenów jak i osiąganych cen (lub marż) produktów. Po zakończeniu realizacji Programu 10+, Grupa LOTOS S.A. zamierza zwiększyć sprzedaż asfaltów do poziomu około 1.100 tysięcy ton rocznie. Grupa LOTOS S.A. obecnie prowadzi prace przygotowawcze związane z projektem zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC), umożliwiające w latach 2012-2015 uruchomienie realizacji drugiego etapu Programu 10+ skoncentrowanego na budowie i uruchomieniu kompleksu zgazowania (IGCC). Skapitalizowane nakłady na projekt zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC) do dnia 31 grudnia 2008 roku wyniosły 45.853 tysiące złotych i zdaniem Zarządu Spółki przyniosą korzyści ekonomiczne w wartości nie mniejszej niż poniesione nakłady.

Planowane nakłady na realizację Programu 10+ do 2012 roku wynoszą około 1,47 miliarda EUR.

Instalacja destylacji ropy naftowej w ramach Programu 10+

W dniu 19 lipca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. i spółka LURGI S.A. z siedzibą w Krakowie podpisały kontrakt na projektowanie techniczne, organizację dostaw oraz zarządzanie budową instalacji destylacji ropy naftowej.

Będzie to druga instalacja tego typu w rafinerii Grupy LOTOS S.A. w Gdańsku. Jej zdolność przerobowa wyniesie 4,5 miliona ton ropy rocznie, co pozwoli podnieść przerób ropy przez Grupę LOTOS S.A. do wysokości 10,5 miliona ton ropy rocznie, tj. o około 75%. Jej budowa pozwoli również poprawić poziom zaopatrzenia rynku krajowego w paliwa.

Realizacja kontraktu zakończy się w październiku 2009 roku.

W dniu 1 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. i spółka LURGI S.A. z siedzibą w Krakowie podpisały aneks do kontraktu zawartego w dniu 19 lipca 2007 roku na projektowanie techniczne, organizację dostaw oraz zarządzanie budową instalacji destylacji ropy naftowej. Zgodnie z podpisanym aneksem spółka LURGI S.A. z siedzibą w Krakowie zrealizuje również dostawy urządzeń budowanej instalacji destylacji ropy naftowej.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Kolejne aneksy zawarte odpowiednio 7 stycznia 2008 roku i 17 stycznia 2008 roku rozszerzają zakres LURGI S.A. o dostawy materiałów masowych (bulk materials) w branżach: mechanicznej, elektrycznej i automatycznej. Łącznie aneksy podpisane do końca 2008 roku zwiększyły wartość umowy z LURGI S.A. w zakresie instalacji CDU/VDU do około 130,61 miliona EUR.

Uwzględniając zawarte aneksy, kontrakt dotyczący budowy destylacji ropy naftowej obejmujący projektowanie techniczne, realizację dostaw urządzeń i materiałów oraz zarządzanie budową instalacji destylacji ropy naftowej jest największą z zawartych transakcji pomiędzy wyżej wymienionymi podmiotami.

Umowa przewiduje kary umowne. Limit odpowiedzialności finansowej z tytułu nienależytego wykonywania umowy przez LURGI S.A. wynosi 8% wartości kontraktu.

Instalacja hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS) w ramach Programu 10+

W dniu 11 listopada 2006 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała kontrakt w formule „pod klucz” z firmą ABB Lummus Global (CB&I Lummus GmbH) na realizację instalacji hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS). Kontrakt obejmuje projektowanie techniczne, dostawy materiałów i urządzeń i budowę instalacji oraz nadzór prac ze strony CB&I Lummus GmbH.

Realizacja kontraktu zakończy się w maju 2009 roku.

Wartość kontraktu wraz z podpisanymi w 2008 roku tzw. Change Orders wynosi 112,87 miliona EUR.

Instalacja hydrokrakingu (MHC) oraz kompleks aminowo – siarkowy (KAS) w ramach Programu 10+

W dniu 21 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. oraz Technip Italy S.p.A., jako główny wykonawca wraz z firmami Technip KTI S.p.A., Technip Polska Sp. z o.o. i KTI Poland S.A. podpisały kontrakt EPC LSTK (cena ryczałtowa "pod klucz") na projektowanie techniczne, dostawy i budowę instalacji hydrokrakingu ("MHC") oraz kompleksu aminowo – siarkowego, tj. instalacji odzysku siarkowodoru ("ARU"), stripera wód kwaśnych (SWS), instalacji odzysku siarki/oczyszczania gazów odlotowych (SRU/TGTU) dla Grupy LOTOS S.A. w ramach Programu 10+.

Zakres realizacji MHC, ARU, SWS oraz SRU/TGTU jest dostosowany do planowanej zdolności przerobowej ropy naftowej na poziomie 10,5 miliona ton rocznie. Realizacja kontraktu będzie trwała do listopada 2010 roku. Wartość kontraktu wynosi 583,6 miliona EUR.

W dniu 7 maja 2008 roku został podpisany aneks do powyższej umowy, na mocy którego poza zmianą zakresu prac zgodnie z tzw. Change Orders, aneks zwiększa wynagrodzenie kontraktorów do kwoty 589,8 miliona EUR.

Kontrakt zobowiązuje do wypłaty na rzecz Grupy LOTOS S.A. kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji lub niezachowania ustalonych parametrów budowanych instalacji. Całkowita odpowiedzialność wykonawcy względem Grupy LOTOS S.A. ograniczona jest do 8% wartości kontraktu.

Instalacja wytwórni wodoru (HGU) w ramach Programu 10+

W dniu 28 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. i spółka LURGI S.A. z siedzibą w Krakowie podpisały kontrakt EPC LSTK (cena ryczałtowa "pod klucz") na projektowanie techniczne, dostawy i budowę instalacji wytwórni wodoru na bazie technologii dostarczonej przez Lurgi AG Frankfurt w ramach Programu 10+ Grupy LOTOS S.A. Wytwórnia wodoru będzie zaopatrywać instalacje produkcyjne w wodór niezbędny do produkcji czystych paliw. Zakres nowej instalacji jest dostosowany do planowanej zdolności przerobu ropy naftowej na poziomie 10,5 miliona ton. Realizacja kontraktu potrwa do września 2009 roku.

Do powyższej umowy w 2008 roku zawarto aneksy na mocy których, z tytułu dodatkowych dostaw i prac dla budowanej instalacji HGU wartość kontraktu została zwiększona do 82,57 miliona EUR.

Instalacja przerobu ciężkiej pozostałości (ROSE) w ramach Programu 10+

Zgodnie z zapisami porozumienia wstępnego (EWA– Early Work Agreement) na realizację instalacji ROSE/SDA podpisanego 27 czerwca 2008 roku, do końca lipca 2008 roku wynegocjowano tekst kontraktu, który następnie został przekazany do analizy przez konsorcjum bankowe współfinansujące realizację Programu 10+. Ostatecznie, po uzyskaniu aprobaty instytucji finansujących. W dniu 10 września 2008 roku został zawarty kontrakt z firmą Technip Italy S.p.A na realizację instalacji ROSE, obejmujący projektowanie, dostawy materiałów i urządzeń oraz doradztwo techniczne w czasie robót budowlanych.

Jednocześnie podpisanym we wrześniu 2008 roku kontraktem na ROSE lista głównych kontraktów na realizację instalacji produkcyjnych wchodzących w skład uchwalonego przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. zakresu Programu 10+ została zamknięta.

Wartość umowy wynosi 62,75 miliona EUR i 21,12 miliona złotych.

Przewidywane uruchomienie instalacji – grudzień 2010 roku.

Instalacje pomocnicze i infrastruktura w ramach Programu 10+

W dniu 19 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. oraz firma FLUOR S.A. podpisały kontrakt EPCM na projektowanie techniczne oraz zarządzanie dostawami i budową instalacji pomocniczych i infrastruktury w ramach Programu 10+. Budowa instalacji umożliwi Spółce sprostanie wymogom Unii Europejskiej dotyczącym jakości olejów napędowych, które wejdą w życie w 2009 roku. Zakres realizacji jest dostosowany do planowanej zdolności przerobowej ropy naftowej na poziomie 10,5 miliona ton rocznie. Realizacja kontraktu będzie trwała do sierpnia 2010 roku. Kontrakt stanowi element strategii rozwoju Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A., która zapewnia budowę instalacji produkcyjnych w ramach Programu 10+. Wyżej wymieniony kontrakt to drugi z szeregu kontraktów (po kontrakcie EPC na budowę instalacji hydroodsierczania olejów napędowych (tzw. HDS)).

12. Wartości niematerialne

w tysiącach złotych

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Koszty zakończonych prac rozwojowych	-	102
Wartość firmy	1.862	1.862
Oprogramowanie	2.115	2.647
Patenty, znaki towarowe i licencje	42.224	48.086
Pozostałe	181	45
	=====	=====
Razem	46.382	52.742
	=====	=====

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Zmiany stanu wartości niematerialnych

w tysiącach złotych	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe i licencje	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2007						
(badane)	306	-	3.098	61.364	225	64.993
Zwiększenia	-	1.862	1.451	14.007	-	17.320
- rozliczenia z inwestycji	-	-	1.389	13.907	-	15.296
- połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	-	1.862	62	100	-	2.024
Zmniejszenia	-	-	(12)	(11)	-	(23)
- likwidacja	-	-	(12)	(11)	-	(23)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Wartość księgowa brutto	306	1.862	4.537	75.360	225	82.290
31 grudnia 2007						
(badane)						
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2008						
(badane)	306	1.862	4.537	75.360	225	82.290
Zwiększenia	-	-	563	5.235	1.274	7.072
- rozliczenia z inwestycji	-	-	563	6.408	101	7.072
- transfer	-	-	-	(1.173)	1.173	-
- pozostałe	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	-	(68)	(2.262)	-	(2.330)
- sprzedaż	-	-	-	(1.933)	-	(1.933)
- likwidacja	-	-	(68)	(329)	-	(397)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Wartość księgowa brutto	306	1.862	5.032	78.333	1.499	87.032
31 grudnia 2008						
(badane)						
Umorzenie 1 stycznia 2007						
(badane)	102	-	1.125	17.831	135	19.193
Zwiększenia	102	-	777	9.453	45	10.377
- amortyzacja	102	-	715	9.449	45	10.311
- połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	-	-	62	4	-	66
Zmniejszenia	-	-	(12)	(10)	-	(22)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Umorzenie 31 grudnia 2007	204	-	1.890	27.274	180	29.548
(badane)						
Umorzenie 1 stycznia 2008						
(badane)	204	-	1.890	27.274	180	29.548
Zwiększenia	102	-	1.095	9.996	1.138	12.331
- amortyzacja	102	-	1.095	10.971	163	12.331
- transfer	-	-	-	(975)	975	-
- pozostałe	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	-	(68)	(1.161)	-	(1.229)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Umorzenie 31 grudnia 2008	306	-	2.917	36.109	1.318	40.650
(badane)						

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

w tysiącach złotych	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe i licencje	Pozostałe	Razem
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2007 (badane)	-	-	-	-	-	-
Zwiększenia	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	-	-	-	-	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2007 (badane)	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2008 (badane)	-	-	-	-	-	-
Zwiększenia	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	-	-	-	-	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2008 (badane)	-	-	-	-	-	-
	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 1 stycznia 2007 (badane)	204	-	1.973	43.533	90	45.800
	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2007 (badane)	102	1.862	2.647	48.086	45	52.742
	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2008 (badane)	-	1.862	2.115	42.224	181	46.382
	=====	=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

13. Długoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Udziały w jednostkach zależnych	415.588	427.863
Udziały w jednostkach pozostałych	6.317	3.033
Inne długoterminowe aktywa finansowe, w tym:	247.081	247.081
- dopłaty do kapitału	247.081	247.081
	=====	=====
Razem	668.986	677.977
	=====	=====

Wykaz podmiotów, w których Spółka posiada udziały w kapitale lub w ogólnej liczbie głosów w organie stanowiącym podmiotu

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Spółkę w podmiotach zależnych i stowarzyszonych jest równy udziałowi w kapitałach tych jednostek.

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Spółki w kapitale podstawowym		Wartość bilansowa udziałów/akcji (w tysiącach złotych)	
			31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	100,00%	100,00%	114.706	114.706
LOTOS Partner Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż paliw i obsługa detalicznych sieci koncernów zagranicznych; obsługa logistyczna	-	_(1)	-	-
LOTOS Gaz S.A. (spółka posiada własną grupę kapitałową, dawniej LOTOS Mazowsze S.A.)	Mława	Hurtowa i detaliczna sprzedaż gazu płynnego	100,00%	100,00%	-	16.284
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz krajowa sprzedaż olejów bazowych	100,00%	100,00%	505	505
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	100,00%	100,00%	78	78
LOTOS Ekoenergia S.A.	Gdańsk	Realizacja budowy podstawowych instalacji Programu 10+; spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	100,00%	100,00%	507	505
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	100,00%	100,00%	233	233
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, wykonawstwo remontów	100,00%	100,00%	4.020	2.520
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	100,00%	100,00%	50	50
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	100,00%	100,00%	3.906	3.906
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	100,00%	100,00%	353	353
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Jasło	Produkcja i sprzedaż mas parafinowych	100,00%	100,00%	20.843	20.843

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Spółki w kapitale podstawowym		Wartość bilansowa udziałów/akcji (w tysiącach złotych)	
			31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
LOTOS Tank Sp. z o.o.	Jasło	Sprzedaż hurtowa paliw ciekłych, gazowych oraz produktów pochodnych	100,00%	100,00%	7.245	800
LOTOS Czechowice S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Czechowice	Magazynowanie i dystrybucja paliw	80,04%	80,04%	13.918	13.918
LOTOS Jasło S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Jasło	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna ⁽²⁾	80,01%	80,01%	-	-
Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	69,00%	69,00%	245.931	245.931
UAB LOTOS Baltija	Litwa	Obrót hurtowy i detaliczny olejami smarowymi m.in. na terenie Litwy i Białorusi, Ukrainy i Łotwy	100,00%	100,00%	1.158	1.158
Rafineria Nafty "GLIMAR" S.A.	Gorlice	Działalność rafineryjna, obecnie działalność usługowa	-	91,54%	-	-
LOTOS Hydrokompleks Sp. z o.o. w likwidacji ⁽³⁾	Gorlice	Realizacja budowy oraz późniejsza eksploatacja instalacji Hydrokompleks; spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	-	100,00%	-	51
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	Gorlice	Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	27,45%	27,45%	2.135	2.135
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Stavanger Norwegia	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej. Spółka rozpoczęła działalność operacyjną w listopadzie 2007 roku	-	100,00%	-	3.887
Razem udziały w spółkach zależnych i stowarzyszonych					415.588	427.863

⁽¹⁾ W dniu 29 czerwca 2007 roku postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrowane zostało połączenie Grupy LOTOS S.A. z LOTOS Partner Sp. z o.o.

⁽²⁾ Z dniem 1 listopada 2008 roku spółka LOTOS Jasło S.A. zakończyła przerób ropy naftowej.

⁽³⁾ Dnia 26 listopada 2007 roku uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółka LOTOS Hydrokompleks Sp. z o.o., została postawiona w stan likwidacji. W dniu 20 października 2008 roku Sąd Rejonowy w Krakowie podjął decyzję o wykreśleniu podmiotu z Krajowego Rejestru Sądowego.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Zmiany stanu w posiadanych przez Spółkę udziałach

w tysiącach złotych	Udziały w spółkach zależnych	Udziały w spółkach stowarzyszonych	Udziały w spółkach pozostałych
Wartość księgowa 1 stycznia 2007 (badane)	437.978	150	6.395
Nabycie udziałów i akcji	4.537 ⁽¹⁾	-	5
Połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	(13.642)	-	-
Aktualizacja wartości	(1.160)	-	-
Transfery	150	(150)	(3.367)
	=====	=====	=====
Wartość księgowa 31 grudnia 2007 (badane)	427.863	-	3.033
	=====	=====	=====
Wartość księgowa 1 stycznia 2008 (badane)	427.863	-	3.033
Nabycie udziałów i akcji	7.945 ⁽²⁾	-	-
Sprzedaż udziałów i akcji	(3.887) ⁽³⁾	-	(83)
Aktualizacja wartości	(16.284) ⁽⁴⁾	-	-
Transfery	2	-	3.367
Pozostałe	(51)	-	-
	=====	=====	=====
Wartość księgowa 31 grudnia 2008 (badane)	415.588	-	6.317
	=====	=====	=====

⁽¹⁾ W dniu 11 kwietnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła ze spółką LOTOS Jasło S.A. umowę zakupu 700 udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. Udziały, których dotyczy powyższa umowa, o łącznej wartości nominalnej 350 tysięcy złotych, są równe, niepodzielne i stanowią 70% kapitału zakładowego LOTOS Tank Sp. z o.o. Grupa LOTOS S.A. nabyła udziały LOTOS Tank Sp. z o.o. za cenę 642,5 tysięcy złotych wykorzystując własne środki finansowe. Wartość nabytych udziałów wyniosła 650 tysięcy złotych. W wyniku transakcji Grupa LOTOS S.A. stała się właścicielem 1.000 udziałów stanowiących 100% kapitału zakładowego spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. W dniu 22 września 2007 roku przez Centralny Rejestr Podmiotów Gospodarczych w Brønnøysund została zarejestrowana spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS z siedzibą w Stavanger w Norwegii. W nowoutworzonym podmiocie Grupa LOTOS S.A. objęła 100% udziałów pokrywając w całości kapitał zakładowy w wysokości 8.000 tysięcy NOK. Wartość nabytych akcji wyniosła 3.887 tysięcy złotych.

⁽²⁾ W dniu 24 lipca 2008 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała oświadczenie o objęciu udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. w podwyższonym kapitale zakładowym, które Grupa LOTOS S.A. w całości pokryła gotówką. Kapitał zakładowy LOTOS Tank Sp. z o.o. został podwyższony z kwoty 500 tysięcy złotych do kwoty 6.945 tysięcy złotych, tj. o kwotę 6.445 tysięcy złotych poprzez podwyższenie wartości nominalnej 1.000 sztuk dotychczasowych udziałów z kwoty 500 złotych do kwoty 6.945 złotych za każdy udział. Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce LOTOS Tank Sp. z o.o. nastąpiło w związku z rozwojem przez LOTOS Tank Sp. z o.o. handlu paliwem lotniczym JET. W dniu 31 lipca 2008 roku Grupa LOTOS S.A. zapłaciła należną kwotę w wysokości 6.445 tysięcy złotych. W dniu 5 sierpnia 2008 roku Grupa LOTOS S.A. objęła udziały spółki LOTOS Serwis Sp. z o.o. w podwyższonym kapitale zakładowym. Grupa LOTOS S.A. objęła powyższe udziały po cenie nominalnej i pokryła je w całości gotówką. Kapitał zakładowy LOTOS Serwis Sp. z o.o. został podwyższony z kwoty 2.500 tysięcy złotych do kwoty 4.000 tysięcy złotych, tj. o kwotę 1.500 tysięcy złotych poprzez utworzenie 3.000 nowych udziałów o wartości nominalnej 500 złotych. W dniu 8 sierpnia 2008 roku Grupa LOTOS S.A. zapłaciła należną kwotę za udziały w wysokości 1.500 tysięcy złotych.

⁽³⁾ W dniu 19 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu ogłosił upadłość Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2008 roku sprawy upadłości Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach w przedmiocie wniosku syndyka upadłości „Capricorn” Sp. z o.o. w Nowym Sączu o umorzenie postępowania upadłościowego postanowił na podstawie art. 361 pkt 2 prawa upadłościowego i naprawczego umorzyć postępowanie upadłościowe. W dniu 25 lipca 2008 roku wyrok sądu uprawomocnił się. W dniu 1 grudnia 2008 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła z Podkarpackim Holdingiem Budowy Dróg "Drogbud" Sp. z o.o. z siedzibą w Strzyżowie umowę

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

sprzedaży posiadanego pakietu akcji Rafinerii Nafty "GLIMAR" S.A. Przedmiotem umowy jest sprzedaż 9.520.000 akcji Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. o wartości nominalnej 10 złotych każda, które stanowią 91,54% kapitału akcyjnego tej spółki. Wartość transakcji ustalono na poziomie 1.000 tysięcy złotych. Wartość ewidencyjna w księgach rachunkowych Grupy LOTOS S.A. akcji będących przedmiotem sprzedaży wynosiła na dzień zawarcia umowy 0 (patrz Nota 20 Dodatkowych informacji i objaśnień). W dniu 19 maja 2008 roku Zarząd spółki Petrobaltic S.A. podjął decyzję o rozpoczęciu procedury rejestracji podniesienia kapitału zakładowego i objęcia przez spółkę Petrobaltic S.A. 80% akcji w spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS. W dniu 12 czerwca 2008 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła ze spółką Petrobaltic S.A. umowę zbycia 8 milionów akcji spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS stanowiących 20% kapitału zakładowego spółki, o łącznej wartości 8 milionów NOK (tj. 3.376 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 12 czerwca 2008 roku). Wartość ewidencyjna będących przedmiotem umowy aktywów LOTOS Exploration and Production Norge AS w księgach rachunkowych Grupy LOTOS S.A. wynosiła 3.887 tysięcy złotych.

⁽⁴⁾ Na dzień 31 grudnia 2008 roku Spółka dokonała odpisu aktualizującego trwałej utraty wartość udziałów spółki LOTOS Gaz S.A.

14. Zapasy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Wyroby gotowe	613.036	681.931
Półprodukty i produkty w toku	221.097	263.606
Towary	114.312	154.307
Materiały	1.325.000	1.369.986
	=====	=====
Zapasy netto	2.273.445	2.469.830
	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań finansowych Grupy LOTOS S.A. z tytułu kredytu, o którym mowa w Nocie 24 Dodatkowych informacji i objaśnień, wyniosła 2.096.703 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 2.469.830 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość bilansowa zapasów wycenianych po koszcie wytworzenia lub cenie nabycia wynosiła 1.546.097 tysięcy złotych, a według ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania 727.348 tysięcy złotych (31 grudnia 2007 odpowiednio: 2.420.127 tysięcy złotych; 49.703 tysięcy złotych).

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Wyroby gotowe	116.950	8.904
Półprodukty i produkty w toku	12.034	-
Towary	41.362	70
Materiały	56.026	4.824
	=====	=====
Odpisy aktualizujące		
wartość zapasów, razem	226.372	13.798
	=====	=====

W okresie roku zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku Spółka dokonała odpisu aktualizującego wartość zapasów w kwocie 221.807 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 9.373 tysięcy złotych) oraz rozwiązała odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 9.233 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 16.739 tysięcy złotych).

Obowiązkowe zapasy paliw ciekłych

Do dnia 7 kwietnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. stosowała przepisy dotyczące obowiązkowych zapasów paliw ciekłych na podstawie art. 19a ust. 5 ustawy z dnia 30 maja 1996 roku o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw (Dz. U. z 2003 roku Nr 24, poz. 197, z 2004 roku Nr 42, poz. 386 z 2005 roku Nr 132, poz. 1110 oraz Nr 143, poz. 1201). Na podstawie w/w ustawy producent i przywoźący tworzy zapasy obowiązkowe paliw ciekłych, zwanych dalej "zapasami", w oparciu o zrealizowaną przez nich w roku poprzednim produkcję lub przywóz dokonany w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu z uwzględnieniem harmonogramu osiągnięcia wymaganej wielkości zapasów paliw ciekłych określonej na koniec danego roku, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 19 grudnia 2005 roku (Dz. U. z 2005 roku, Nr 266, poz. 2240) w sprawie harmonogramu tworzenia zapasów paliw ciekłych. Harmonogram ten określa ścieżkę dojścia w roku 2008 i latach kolejnych do poziomu zapasów odpowiadającego 76 dniom średniej wewnętrznej konsumpcji paliw na koniec roku. Łącznie z istniejącymi rezerwami gospodarczymi, odpowiadającymi 14 dniowej konsumpcji, osiągnięciem się zapas 90 dniowy, wymagany przez Unię Europejską. W każdym kolejnym roku wymagany poziom zapasów powinien ulegać zwiększeniu o wielkość zapasów wymaganą dla takiej ilości dni, jaka jest dla każdego kolejnego roku określona w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 19 grudnia 2005 roku w sprawie harmonogramu tworzenia zapasów paliw ciekłych.

Zapasy obowiązkowe paliw mogą być utrzymywane w wyrobie gotowym, półproduktach oraz w ropie naftowej, przy czym łączna ilość utrzymywana w półproduktach i ropie naftowej (uwzględniając potencjał wytwórczy paliw z ropy) nie może przekroczyć procentowego udziału w zapasach poszczególnych paliw określonych w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowego sposobu tworzenia i ustalania ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych z dnia 12 maja 2006 roku (Dz. U. z 2006 roku, Nr 92, poz. 642).

Od 7 kwietnia 2007 roku obowiązują nowe zasady funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych, wprowadzone ustawą z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku). Zapasy obowiązkowe obejmują ropę naftową, produkty naftowe (paliwa ciekłe), gaz płynny LPG. Zdefiniowana została podstawa obliczania wymaganej ilości zapasów oraz określono zakres podmiotowy obowiązku rozbudowy zapasów obowiązkowych w 2007 roku 73 dni i od 2008 roku 76 dni z wyłączeniem gazu płynnego LPG.

Szczegółowe zasady ustalają obowiązujące od dnia 25 maja 2007 roku następujące rozporządzenia Ministra Gospodarki:

- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego wykazu surowców oraz produktów naftowych objętych systemem zapasów interwencyjnych (Dz. U. Nr 81 poz. 546),
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw oraz ustalania ich ilości (Dz. U. Nr 81 poz. 547),
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie rejestru producentów i handlowców obowiązanych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 548),
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu obniżania ilości zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 549).

Wartość brutto zapasów obowiązkowych z uwzględnieniem powyższych przepisów jest następująca:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Zapasy obowiązkowe	1.678.291 =====	1.919.427 =====

15. Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	1.181.046	1.581.403
- od jednostek powiązanych	802.338	1.032.964
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	177.252	-
Pozostałe należności, w tym:	16.406	23.800
- od jednostek powiązanych	37	173
	=====	=====
Należności netto	1.374.704	1.605.203
Odpis aktualizujący wartość należności	75.665	77.475
	=====	=====
Należności brutto	1.450.369	1.682.678
	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2008 roku na należnościach Spółki była ustanowiona cesja z tytułu zabezpieczenia kredytu, o którym mowa w Nocie 24 Dodatkowe informacje i objaśnienia. Na dzień 31 grudnia 2007 roku na należnościach Spółki nie była ustanowiona cesja z tytułu zabezpieczeń.

Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w Nocie 42 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Okres spłaty należności handlowych związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 7-57 dni.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Stan na początek okresu	77.475	72.655
Zwiększenia	504	6.114
Zmniejszenia	(2.314)	(1.294)
	=====	=====
Stan na koniec okresu	75.665	77.475
	=====	=====

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nie objętych odpisem aktualizującym na dzień 31 grudnia 2008 oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Do 1 miesiąca	15.728	3.437
Od 1 do 3 miesięcy	42	142
Od 3 do 6 miesięcy	101	146
Od 6 miesięcy do 1 roku	562	-
Powyżej roku	57	239
	=====	=====
Razem	16.490	3.964
	=====	=====

W ocenie Spółki w odniesieniu do należności handlowych nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Spółki na ryzyko kredytowe na dzień bilansowy jest najlepiej reprezentowana przez wartość bilansową tych instrumentów.

16. Rozliczenia międzyokresowe czynne

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Ubezpieczenie majątkowe i inne	17.897	13.994
Pozostałe	241	65
	=====	=====
Razem	18.138	14.059
	=====	=====
Część krótkoterminowa	18.138	14.059
Część długoterminowa	-	-

17. Krótkoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	302.250	96.099
- swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	113.334	8.011
- futures (emisja CO ₂)	15	388
- forwardy i spoty walutowe	159.985	87.700
- opcje walutowe	6.068	-
- swap procentowy (IRS)	22.848	-
Pozostałe, w tym:	-	3.870
- pożyczki dla jednostek powiązanych	-	3.870
	=====	=====
Razem	302.250	99.969
	=====	=====

18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Środki pieniężne w banku	152.689	104.436
Środki pieniężne w kasie	25	8
	=====	=====
Razem	152.714	104.444
	=====	=====

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Spółka dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 743.274 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 1.009.676 tysięcy złotych) związanymi z kredytami obrotowymi (w tym przyznany kredyt na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A. udzielony przez Konsorcjum banków (1) oraz kredyt obrotowy Konsorcjum banków (4), patrz Nota 24 Dodatkowych informacji i objaśnień), w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosły 82.070 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 4.458 tysięcy złotych) i dotyczą głównie:

- lokaty w kwocie 31.440 tysięcy złotych zabezpieczającej spłatę odsetek od kredytu na finansowanie zapasów,
- depozytu zabezpieczającego w kwocie 7.263 tysięcy złotych,
- lokaty zabezpieczającej w kwocie 1.502 tysięcy złotych, ustanowionej jako zabezpieczenie na rzecz Urzędu Celnego w Pruszkowie,
- środków w kwocie 29.904 tysięcy złotych na rachunku wydzielonym do obsługi płatności związanych z inwestycjami w ramach Programu 10+,
- środków w kwocie 11.961 tysięcy złotych na rachunku wydzielonym do obsługi płatności związanych ze spłatą kapitału i odsetek od kredytów zaciągniętych w związku z realizacją Programu 10+.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zastaw rejestrowy, celem zabezpieczenia zobowiązań z tytułu kredytów Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosiła 36.080 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 13.730 tysięcy złotych).

19. Informacja o strukturze środków pieniężnych do rachunku przepływów pieniężnych

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Środki pieniężne w banku	152.689	104.436
Środki pieniężne w kasie	25	8
Kredyty w rachunku bieżącym	(287.017)	(378.580)
	=====	=====
Środki pieniężne, razem	(134.303)	(274.136)
	=====	=====

Podział działalności Spółki w rachunku przepływów pieniężnych

Do działalności operacyjnej zalicza się transakcje i zdarzenia związane z podstawowym rodzajem działalności jednostki oraz inne rodzaje działalności, nie zaliczone do działalności inwestycyjnej lub finansowej.

Do działalności inwestycyjnej zalicza się transakcje i zdarzenia, których przedmiotem jest zakup lub sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych (środków trwałych, inwestycji rozpoczętych), wartości niematerialnych, długoterminowych inwestycji i krótkoterminowych aktywów finansowych (z wyjątkiem środków pieniężnych i ich ekwiwalentów) oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego.

Do działalności finansowej zalicza się transakcje i zdarzenia, których przedmiotem jest pozaoperacyjne pozyskiwanie źródeł finansowania lub ich spłata oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego. Wystąpienie przepływów pieniężnych w działalności finansowej powoduje zmiany rozmiarów i relacji kapitału własnego i zadłużenia finansowego.

Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływów pieniężnych

Należności

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
w tysiącach złotych		
Bilansowa zmiana stanu należności długoterminowych i krótkoterminowych netto	230.499	(71.755)
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego	177.252	(15.182)
Połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	-	286.836
Dodatnia wycena instrumentów finansowych	3.167	-
Pozostałe	(3.369)	3.363
	-----	-----
Zmiana stanu należności w rachunku przepływów pieniężnych	407.551	203.262

Zobowiązania

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
w tysiącach złotych		
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań krótko - i długoterminowych oraz rozliczeń międzyokresowych biernych	2.597.097	1.156.640
Zmiana stanu kredytów i pożyczek krótko - i długoterminowych	(2.548.010)	(744.650)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego	5.430	(5.430)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	(239.547)	(28.449)
Ujemna wycena instrumentów finansowych	(209.124)	(3.245)
Połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	-	(281.935)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(7)	(495)
	-----	-----
Zmiana stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych w rachunku przepływów pieniężnych	(394.161)	92.436

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Rezerwy	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
w tysiącach złotych		
Bilansowa zmiana stanu rezerw	(110.844)	(13.276)
Zmiana stanu rezerwy na podatek odroczony	122.431	11.458
Połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	-	(4.931)
	-----	-----
Zmiana stanu rezerw w rachunku przepływów pieniężnych	11.587	(6.749)
Zapasy	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
w tysiącach złotych		
Bilansowa zmiana stanu zapasów	196.385	(894.162)
Połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	-	964
Pozostałe	(56)	-
	-----	-----
Zmiana stanu zapasów w rachunku przepływów pieniężnych	196.329	(893.198)
Rozliczenia międzyokresowe czynne	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
w tysiącach złotych		
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych	(62.306)	(11.711)
Połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o.	-	584
Zmiana stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego	58.227	-
	-----	-----
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych w rachunku przepływów pieniężnych	(4.079)	(11.127)
Środki pieniężne	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
w tysiącach złotych		
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	48.270	103.119
Zmiana stanu oprocentowanych kredytów w rachunku bieżącym	91.563	(258.271)
	-----	-----
Zmiana stanu środków pieniężnych w rachunku przepływów pieniężnych	139.833	(155.152)

20. Instrumenty finansowe

Charakterystyka instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Spółka wykazuje transakcje pochodne o dodatniej wartości godziwej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, a transakcje pochodne o ujemnej wartości godziwej wykazywane są jako zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu obejmują wycenę następujących rodzajów instrumentów pochodnych: forward, futures, swapy, opcje.

Wartość godziwa full barrel swap ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Wycena swapów towarowych ustalana jest w oparciu o hipotetyczną transakcję przeciwstawną (zamykającą), przy użyciu średniej z kwotowań rynkowych.

Wartość godziwa kontraktów futures na uprawnienia do emisji dwutlenku węgla - CO₂ (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Europejską Giełdę Klimatyczną (ECX) a ceną transakcyjną.

Wartość godziwa forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing Narodowego Banku Polskiego i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fx swap. Przy kalkulacji wyceny opcji walutowych obok wymienionych powyżej czynników koniecznych dla wyceny walutowej transakcji forward dodatkowo uwzględnia się parametr zmienności implikowanej.

Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o krzywą stóp procentowych zerokuponowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wartość długoterminowych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku, obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Pożyczki udzielone i należności

Pożyczki udzielone Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A.

W dniach 23 września 2003 roku oraz 8 kwietnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała z Rafinerią Nafty „GLIMAR” S.A. umowy pożyczkowe na finansowanie działalności operacyjnej i inwestycyjnej, w tym w szczególności inwestycji Hydrokompleks Glimar, w łącznej kwocie 90 milionów złotych. Do dnia 31 grudnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. wypłaciła Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. środki pieniężne wynikające z podpisanych umów w wysokości 48 milionów złotych. Dodatkowo, w związku z podpisaniem w dniu 12 lutego 2004 roku oświadczeniem Grupy LOTOS S.A. (Letter of Comfort) dla Banku Przemysłowo-Handlowego S.A. Spółka podjęła zobowiązania związane ze współfinansowaniem inwestycji Hydrokompleks Glimar oraz utrzymaniem odpowiedniej sytuacji ekonomiczno-finansowej Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. W opinii Zarządu Spółki zobowiązania te nie stanowią zobowiązań finansowych na dzień bilansowy.

Aktywa z tytułu udzielonych pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku są objęte odpisem w pełnej wysokości. Spółka według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku posiada rezerwy na potencjalne zobowiązania wynikające z powyższych umów w kwocie 15.853 tysięcy złotych (patrz Nota 25 Dodatkowych informacji i objaśnień).

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

W dniu 19 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu ogłosił upadłość Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2008 roku sprawy upadłości Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach w przedmiocie wniosku syndyka upadłości „Capricorn” Sp. z o.o. w Nowym Sączu o umorzenie postępowania upadłościowego postanowił na podstawie art. 361 pkt 2 prawa upadłościowego i naprawczego umorzyć postępowanie upadłościowe.

Na postanowienie Sądu Rejonowego w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy wniesione zostały zażalenia do Sądu Okręgowego w Krakowie, Wydział XII Gospodarczy - Odwoławczy. W dniu 25 lipca 2008 roku Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział XII Gospodarczy - Odwoławczy wydał postanowienie Syg. akt XII Gz 242/08 oddalające zażalenia. Postanowienie Sądu Rejonowego w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy o umorzeniu postępowania upadłościowego uprawomocniło się.

W dniu 1 grudnia 2008 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła z Podkarpackim Holdingiem Budowy Dróg "Drogbud" Sp. z o.o. z siedzibą w Strzyżowie umowę sprzedaży posiadanego pakietu akcji Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. Przedmiotem umowy jest sprzedaż 9.520.000 akcji Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. o wartości nominalnej 10 złotych każda, które stanowią 91,54% kapitału akcyjnego tej spółki. Wartość transakcji ustalono na poziomie 1.000 tysięcy złotych. Wartość ewidencyjna w księgach rachunkowych Grupy LOTOS S.A. akcji będących przedmiotem sprzedaży wynosiła na dzień zawarcia umowy 0.

Pożyczki udzielone LOTOS Parafiny Sp. z o.o.

W dniu 8 września 2005 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała umowę na udzielenie pożyczki w kwocie 2.500 tysięcy złotych spółce LOTOS Parafiny Sp. z o.o. Następnie w dniu 10 marca 2006 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała umowę na udzielenie pożyczki w kwocie 4.500 tysięcy złotych spółce LOTOS Parafiny Sp. z o.o. Obie pożyczki zostały przeznaczone na sfinansowanie inwestycji w zakład produkcyjny świec i zniczy z lokalizacją w Czechowicach. Pożyczki zostały spłacone przez spółkę LOTOS Parafiny Sp. z o.o. w grudniu 2007 roku, tj. przed terminem wynikającym z w/w umów pożyczek.

Pożyczki udzielone LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.

W dniu 24 sierpnia 2005 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała umowę na udzielenie pożyczki w kwocie 1.900 tysięcy złotych spółce LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. Pożyczka zgodnie z zapisami umowy zostanie spłacona w całości do końca sierpnia 2008 roku. Spółka LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. uregulowała opisywane powyżej zobowiązanie dnia 20 sierpnia 2008 roku (zobowiązanie z tytułu pożyczki) oraz dnia 22 sierpnia 2008 roku (zobowiązanie z tytułu odsetek od pożyczki).

W dniu 27 lutego 2007 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała umowę na udzielenie pożyczki w kwocie 1.200 tysięcy złotych spółce LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. Następnie do powyższej umowy zostały podpisane aneksy: nr 1 z dnia 27 lutego 2007 roku przesuwający termin ustanowienia zabezpieczenia w/w pożyczki oraz nr 2 z dnia 30 stycznia 2008 roku z mocą obowiązywania od 31 grudnia 2007 roku przesuwający termin spłaty pożyczki do 30 czerwca 2008 roku. Spółka LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. całkowicie uregulowała opisywane powyżej zobowiązanie dnia 4 czerwca 2008 roku.

W dniu 26 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała umowę na udzielenie pożyczki w kwocie 600 tysięcy złotych spółce LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. Następnie do powyższej umowy został podpisany aneks nr 1 z dnia 30 stycznia 2008 roku z mocą obowiązywania od 31 grudnia 2007 roku przesuwający termin spłaty pożyczki do 30 czerwca 2008 roku oraz aneks nr 2 z dnia 1 lipca 2008 roku prolongujący termin spłaty pożyczki do dnia 31 sierpnia 2008 roku. Spółka LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. uregulowała opisywane powyżej zobowiązanie dnia 20 sierpnia 2008 roku (zobowiązanie z tytułu pożyczki) oraz dnia 22 sierpnia 2008 roku (zobowiązanie z tytułu odsetek od pożyczki).

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują kredyty, kredyty w rachunkach bieżących oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

W Spółce w trakcie okresu sprawozdawczego zakończonego 31 grudnia 2008 roku oraz zakończonego 31 grudnia 2007 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- Spółka nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych (MSSF 7, par. 12),
- na rzecz Spółki nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15),
- Spółka nie wyemitowała żadnego instrumentu zawierającego element zobowiązaniowy lub element kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Spółka wywiązała się z wszystkich postanowień umownych (MSSF 7, par. 18),
- przychody z tytułu odsetek w związku z aktywami finansowymi, które uległy utracie wartości Spółka uznała za nieistotne (MSSF 7, par. 20.d),
- ze względu na brak spełnienia wymogów formalnych Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszona jest w rachunek zysków i strat (MSSF 7, par. 22),
- Spółka nie nabywała żadnych aktywów finansowych po cenie różnej, od ich wartości godziwej (MSSF 7, par.28),
- Spółka nie przejmowała żadnych aktywów w ramach zabezpieczenia (MSSF 7, par. 38).

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

20.1. Wartość bilansowa instrumentów finansowych

31 grudnia 2008 (badane) w tysiącach złotych	Nota	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziewej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziewej przez wynik- przeznaczone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje:		-	-	6.317	-	-	6.317
- część długoterminowa	13	-	-	6.317	-	-	6.317
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	-	-
Dopłaty do kapitału	13	-	247.081	-	-	-	247.081
Pożyczki:	24	-	-	-	-	-	-
- część długoterminowa		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	17	302.250	-	-	-	-	302.250
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	15	-	1.197.451	-	-	-	1.197.451
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	-	152.714	-	-	-	152.714
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	26	-	-	-	-	(891.921)	(891.921)
Kredyty i pożyczki:	24	-	-	-	-	(3.412.969)	(3.412.969)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(3.098.491)	(3.098.491)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(314.478)	(314.478)
Zobowiązania finansowe w tym:	27	-	-	-	(212.881)	(502)	(213.383)
Zobowiązania z tytułu leasingu:	27	-	-	-	-	(502)	(502)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(359)	(359)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(143)	(143)
Pochodne instrumenty finansowe	27	-	-	-	(212.881)	-	(212.881)
		=====	=====	=====	=====	=====	=====
Razem		302.250	1.597.246	6.317	(212.881)	(4.305.392)	(2.612.460)
		=====	=====	=====	=====	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Spółka nie posiada aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziewej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option).

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Spółka nie posiada aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość bilansowa wykazanych klas instrumentów finansowych odpowiada ich wartości godziewej.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, krótkoterminowych należności i zobowiązań handlowych oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zbliżona jest do ich wartości godziewej. Kredyty o charakterze długoterminowym są oparte na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziewej obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Spółka nie posiada aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

31 grudnia 2007 (badane) w tysiącach złotych	Nota	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik- przeznaczone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje:		-	-	3.033	-	-	3.033
- część długoterminowa	13	-	-	3.033	-	-	3.033
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	-	-
Dopłaty do kapitału	13	-	247.081	-	-	-	247.081
Pożyczki:	24	-	3.870	-	-	-	3.870
- część długoterminowa		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa		-	3.870	-	-	-	3.870
Pochodne instrumenty finansowe	17	96.099	-	-	-	-	96.099
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	15	-	1.605.203	-	-	-	1.605.203
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	-	104.444	-	-	-	104.444
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	26	-	-	-	-	(1.119.154)	(1.119.154)
Kredyty i pożyczki:	24	-	-	-	-	(864.959)	(864.959)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(486.379)	(486.379)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(378.580)	(378.580)
Zobowiązania finansowe, w tym:	27	-	-	-	(3.757)	(495)	(4.252)
Zobowiązania z tytułu leasingu:	27	-	-	-	-	(495)	(495)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(288)	(288)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(207)	(207)
Pochodne instrumenty finansowe	27	-	-	-	(3.757)	-	(3.757)
		=====	=====	=====	=====	=====	=====
Razem		96.099	1.960.598	3.033	(3.757)	(1.984.608)	71.365
		=====	=====	=====	=====	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Spółka nie posiada aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziwej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option).

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Spółka nie posiada aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość bilansowa wykazanych klas instrumentów finansowych odpowiada ich wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, krótkoterminowych należności i zobowiązań handlowych oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zbliżona jest do ich wartości godziwej. Kredyty są oparte na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Spółka nie posiada aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości.

Metody i założenia dotyczące ustalania wartości godziwej posiadanych instrumentów finansowych zostały opisane w Notach 10 i Nocie 20 Dodatkowych informacji i objaśnień.

20.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
w tysiącach złotych					
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	-	3.372	-	(16.674)	(13.302)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	-	(80.326)	-	(591.719)	(672.045)
(Utworzenie)/Odwrócenie odpisów aktualizujących	-	(11)	-	-	(11)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej oraz realizacji	(241.647)	-	-	-	(241.647)
Zyski/(Straty) z tytułu sprzedaży	-	-	492	-	492
	=====	=====	=====	=====	=====
Razem	(241.647)	(76.965)	492	(608.393)	(926.513)
	=====	=====	=====	=====	=====

za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
w tysiącach złotych					
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	-	2.458	-	6.309	8.767
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	-	(55.508)	-	12.600	(42.908)
(Utworzenie)/Odwrócenie odpisów aktualizujących	-	(154)	-	-	(154)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej oraz realizacji	122.622	-	-	-	122.622
Zyski/(Straty) z tytułu sprzedaży	310	-	2.710	-	3.020
	=====	=====	=====	=====	=====
Razem	122.932	(53.204)	2.710	18.909	91.347
	=====	=====	=====	=====	=====

20.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Spółka narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂, ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

Komitet Zarządzania Ryzykiem Finansowym („KZRF”) funkcjonujący w Spółce jest odpowiedzialny za nadzór oraz koordynację procesu zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie LOTOS S.A. W celu zapewnienia sprawności, efektywności i bezpieczeństwa operacyjnego wspomnianego procesu wyodrębniono obszary transakcji finansowych („front-office”), analizy i kontroli ryzyka („middle-office”) oraz dokumentacji i rozliczania transakcji („back-office”).

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka,
- stabilizacja przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- wsparcie działań w zakresie organizacji finansowania działalności inwestycyjnej.

W celu realizacji wymienionych celów w Grupie LOTOS S.A. powstały dokumenty zatwierdzone na odpowiednich szczeblach decyzyjnych w Spółce. Określają one konieczne ramy dla efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem finansowym, w tym przede wszystkim:

- metodologię wyznaczania ekspozycji w poszczególnych kategoriach ryzyk,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych.

Grupa LOTOS S.A. monitoruje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyk, które nie wynikają z podstawowej działalności Spółki. Grupa LOTOS S.A. używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców.

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszona jest w rachunek zysków i strat.

Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Koncepcja zarządzania ryzykiem cen surowców i produktów naftowych obejmuje okres do końca 2010 roku, co jest zbieżne z horyzontem realizacji Programu 10+. Głównym celem koncepcji jest zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji przepływów pieniężnych gwarantujących bezpieczne finansowanie inwestycji w ramach Programu 10+.

W koncepcji określono maksymalne współczynniki zabezpieczenia pozycji bazowej malejące z każdym rokiem w stosunku do aktualnego roku budżetowego. W ramach zaakceptowanych limitów i wytycznych KZRF podejmuje decyzje określające limity i wolumeny transakcji zabezpieczających.

Mapa bazowa ryzyka powstaje poprzez przekształcenie mapy indeksów cenowych używanych w kontraktach handlowych na mapę indeksów, dla których istnieją płynne rynki instrumentów pochodnych. Przekształcenie to uwzględnia odpowiednie zależności statystyczne pomiędzy indeksami bazowymi a indeksami rynkowymi. Przekształcona mapa jest podstawą dla określenia modelu marży rafineryjnej. Marża ta określana jest jako różnica między wartością indeksów reprezentujących sprzedawane produkty ważoną udziałem danych indeksów w baryłce i indeksem reprezentującym kupowany surowiec.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Szacunkowa pozycja bazowa w marży rafinerijnej na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco (w baryłkach):

Okres	Pozycja bazowa
I kw 2009	9.930.140
II kw 2009	6.720.316
III kw 2009	9.894.993
IV kw 2009	9.452.383
I kw 2010	11.805.410
II kw 2010	15.699.834
III kw 2010	15.569.563
IV kw 2010	14.712.155

Szacunkowa pozycja bazowa w marży rafinerijnej na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawia się następująco (w baryłkach):

Okres	Pozycja bazowa
I kw 2008	9.935.622
II kw 2008	9.475.025
III kw 2008	9.543.912
IV kw 2008	9.658.366
I kw 2009	9.939.825
II kw 2009	6.629.920
III kw 2009	9.611.546
IV kw 2009	10.395.482
I kw 2010	15.164.964
II kw 2010	15.869.788
III kw 2010	16.000.117
IV kw 2010	16.698.049

W związku z obawami o wpływ postępującego spowolnienia gospodarczego na rynek marż rafinerijnych Spółka kontynuowała w roku 2008 wykonywanie transakcji zabezpieczających marżę rafinerijną.

Dodatkowo w celu minimalizacji ryzyka bazy pomiędzy strukturą baryłki w zawartych transakcjach a strukturą wynikającą z aktualizacji planów produkcji, Spółka wykonywała transakcje dopasowujące strukturę w zawartych transakcjach do bieżąco planowanej struktury.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Transakcje otwarte na marżę rafineryjną na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (baryłki)	Cena (USD/baryłkę)	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽¹⁾
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	04.03.2008	01.01.2009	31.03.2009	(500.001)	8	1.773
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	07.03.2008	01.01.2009	31.03.2009	(999.999)	8	4.110
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.05.2008	01.04.2009	30.06.2009	(501.000)	12	7.881
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.05.2008	01.01.2009	31.03.2009	(999.999)	10	11.366
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	02.06.2008	01.01.2009	31.03.2009	(501.000)	10	5.472
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	02.06.2008	01.07.2009	30.09.2009	(501.000)	14	9.601
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	06.06.2008	01.07.2009	30.09.2009	(999.999)	14	17.504
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.06.2008	01.04.2009	30.06.2009	(500.001)	10	5.570
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	19.06.2008	01.07.2009	30.09.2009	(500.001)	13	7.716
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	20.06.2008	01.07.2009	30.09.2009	(499.998)	13	7.715
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	25.09.2008	01.07.2009	30.09.2009	(500.001)	12	8.338
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	02.10.2008	01.04.2009	30.06.2009	(500.001)	11	7.687
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	06.10.2008	01.04.2009	30.06.2009	(500.001)	10	6.206
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	07.10.2008	01.04.2009	30.06.2009	(500.001)	10	6.354
					(8.503.002)	SUMA	107.293
						w tym dodatnia	107.293
						w tym ujemna	-

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Transakcje otwarte dostosowujące do struktury na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (baryłki)	Cena (USD/baryłkę)	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽¹⁾
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	08.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	230.001	(2)	(275)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	09.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	90.000	(2)	(107)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	(120.000)	(18)	(1.040)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	29.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	70.023	93	(6.488)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	29.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	(70.023)	91	6.041
					200.001	SUMA	(1.869)
						w tym dodatnia	6.041
						w tym ujemna	(7.910)

Na dzień 31 grudnia 2008 roku dodatnia wartość godziwa swapów towarowych wynosi 113.334 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 ujemna wartość godziwa swapów towarowych wynosi (7.910) tysięcy złotych.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Transakcje otwarte na marżę rafineryjną na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji terminowej	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (baryłki)	Cena (USD/baryłkę)	Wartość godziwa na 31/12/2007 (w tysiącach PLN) ⁽¹⁾
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	09.11.2007	01.01.2008	31.03.2008	(1.040.000)	9	1.638
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	09.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(750.000)	9	347
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	12.11.2007	01.01.2008	31.03.2008	(990.000)	9	1.776
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	12.11.2007	01.01.2008	31.03.2008	(999.999)	9	1.526
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(490.000)	9	429
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(799.998)	9	273
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(129.999)	9	92
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	14.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(620.000)	9	362
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	14.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(90.000)	9	53
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	20.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(510.000)	9	295
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	21.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(609.999)	9	356
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	21.11.2007	01.07.2008	30.09.2008	(500.001)	9	(63)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	22.11.2007	01.07.2008	30.09.2008	(246.000)	9	29
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	27.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(700.002)	10	835
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2007	01.07.2008	30.09.2008	(500.001)	9	(307)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	20.12.2007	01.07.2008	30.09.2008	(999.999)	9	(370)
					(9.975.998)	SUMA	7.271
						w tym dodatnia	8.011
						w tym ujemna	(740)

⁽¹⁾ Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Pozycja całkowita w marży rafinerijnej na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa	Pozycja transakcyjna	Pozycja całkowita	Współczynnik zabezpieczenia
I kw 2009	9.930.140	(3.000.999)	6.929.141	30%
II kw 2009	6.720.316	(2.501.004)	4.219.312	37%
III kw 2009	9.894.993	(3.000.999)	6.893.994	30%
IV kw 2009	9.452.383	-	9.452.383	0%
I kw 2010	11.805.410	-	11.805.410	0%
II kw 2010	15.699.834	-	15.699.834	0%
III kw 2010	15.569.563	-	15.569.563	0%
IV kw 2010	14.712.155	-	14.712.155	0%
2009	35.997.832	(8.503.002)	27.494.830	24%
2010	57.786.962	-	57.786.962	0%

Pozycja całkowita w marży rafinerijnej na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa	Pozycja transakcyjna	Pozycja całkowita	Współczynnik zabezpieczenia
I kw 2008	9.935.622	(3.029.999)	6.905.623	30%
II kw 2008	9.475.025	(4.699.998)	4.775.027	50%
III kw 2008	9.543.912	(2.246.001)	7.297.911	24%
IV kw 2008	9.658.366	-	9.658.366	-
I kw 2009	9.939.825	-	9.939.825	-
II kw 2009	6.629.920	-	6.629.920	-
III kw 2009	9.611.546	-	9.611.546	-
IV kw 2009	10.395.482	-	10.395.482	-
I kw 2010	15.164.964	-	15.164.964	-
II kw 2010	15.869.788	-	15.869.788	-
III kw 2010	16.000.117	-	16.000.117	-
IV kw 2010	16.698.049	-	16.698.049	-
2008	38.612.925	(9.975.998)	28.636.927	26%
2009	36.576.773	-	36.576.773	-
2010	63.732.918	-	63.732.918	-

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji CO₂ odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji CO₂ w Grupie LOTOS S.A.” Horyzont zarządzania jest wyznaczany przez poszczególne fazy Protokołu z Kioto, obecnie jest to koniec roku 2012 roku.

Limit na pozycję definiowany jest w oparciu o ilość przyznaną uprawnień dla danej fazy. Pozycja dla fazy stanowi sumę pozycji w poszczególnych latach fazy. Limit na maksymalną stratę jest definiowany w oparciu o kapitały własne.

W zależności od sytuacji rynkowej i przyznaną limitów Spółka utrzymuje odpowiednią pozycję w uprawnieniach za pomocą dokonywania transakcji finansowych lub poprzez zmiany w pozycji bazowej.

Mapa bazowa ryzyka uwzględnia przyznane uprawnienia oraz planowaną emisję CO₂ w ramach danej fazy, które można wiarygodnie określić zarówno w odniesieniu do istniejących instalacji jak i planowanych do budowy.

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2008 roku:

Okres	EUA	CER	SUMA
II faza (2008-2012)	40.238	114.000	154.238

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosiła na dzień 31 grudnia 2007 roku:

Okres	EUA	CER	SUMA
I faza (2005-2007)	11.645	-	11.645
II faza (2008-2012)	-	-	-

Z uwagi na obawy co do wzrostu cen uprawnień oraz niepewność co do stopnia przyznania uprawnień dla instalacji budowanych w ramach Programu 10+ Spółka utrzymywała długą pozycją w uprawnieniach.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tony)	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽²⁾
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	3.000	16	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	4.000	16	2
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	20.000	16	5
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	2.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	5.000	16	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	30.000	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	10.000	16	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	2.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	4.000	16	-
				88.000	SUMA	14
					w tym dodatnia	15
					w tym ujemna	(1)

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tony)	Wartość godziwa na 31/12/2007 (w tysiącach PLN) ⁽²⁾
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.05.2007	17.12.2009	10.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.05.2007	17.12.2009	10.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.05.2007	17.12.2009	10.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	13.06.2007	18.12.2008	5.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	13.06.2007	18.12.2008	5.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	13.06.2007	18.12.2008	5.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	14.06.2007	18.12.2008	25.000	24	(130)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	14.06.2007	18.12.2008	5.000	24	(25)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	22	33
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	21	35
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	21	36
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	21	36
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	21	40
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	23.10.2007	18.12.2008	10.000	22	10
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	23.10.2007	18.12.2008	10.000	22	11
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	5.000	22	16
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	10.000	22	27
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	10.000	22	29
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	10.000	22	33
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	10.000	21	36
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	15.000	22	46
				205.000	SUMA	137
					w tym dodatnia	388
					w tym ujemna	(251)

⁽²⁾ Wartość godziwa kontraktów futures na uprawnienia do emisji CO₂ (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Europejską Giełdę Klimatyczną (ECX) a ceną transakcyjną.

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA			Pozycja CER		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	40.238	88.000	128.238	114.000	-	114.000

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja EUA			Pozycja CER		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
I faza (2005-2007)	11.645	-	11.645	-	-	-
II faza (2008-2012)	-	205.000	205.000	-	-	-

Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.”. Horyzont zarządzania jest wyznaczany przez poszczególne lata budżetowe. Limity ustalane są dla pozycji zagregowanych takich jak pozycja całkowita i globalna brutto, które to wyznaczane są w oparciu o pozycje netto w poszczególnych walutach. Limity na pozycję i na maksymalną stratę wyrażone są jako procent kapitałów własnych Spółki.

Mapa bazowa pozycji walutowych netto uwzględnia przede wszystkim wolumeny i formuły cenowe na zakup surowców i sprzedaż produktów, inwestycje, kredyty dewizowe oraz wycenę instrumentów pochodnych. Następnie mapa ta jest prezentowana w jednej walucie, co umożliwia zarządzanie pozycjami zagregowanymi.

Podstawową walutą rynku, na którym działa Grupa LOTOS S.A. jest USD. Waluta ta jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. W związku z tym z tytułu działalności operacyjnej Grupa LOTOS S.A. ma strukturalnie długą pozycję w USD. Z tego też względu uznano, że najwłaściwszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Z umowy na finansowanie Programu 10+ wynika obowiązek utrzymywanie określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka walutowego, które dotyczy kursu EUR/USD oraz USD/PLN i wynika z różnicy pomiędzy walutą finansowania i walutami w jakich podpisywane są kontrakty inwestycyjne, związany jest on z koniecznością zagwarantowania, że kwota kredytu udostępnionego w USD niezależnie od sytuacji na rynkach walutowych zapewnia finansowanie wydatków inwestycyjnych. Obowiązek ten obejmuje tylko płatności inwestycyjne związane z Programem 10+ w horyzoncie do połowy 2011 roku.

Na koniec roku 2008 zweryfikowana pozycja bazowa, która mogła być przedmiotem zarządzania ryzykiem wynikała z planowanych ciągłości kredytu na finansowanie Programu 10+ i realizowanych kontraktów inwestycyjnych czyli dotyczyła wyłącznie hedgingu wymaganego umowami kredytowymi.

Szacunkowa pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	USD	EUR
2009	596.635.901	(368.983.750)

Szacunkowa pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiała się następująco:

Okres	USD	EUR
2008	1.412.625.827	(416.912.999)

Spółka z uwagi na konieczność wypełnienia w określonym terminie współczynnika zabezpieczenia wynikającego z umowy kredytowej oraz z uwagi występowanie istotnego ryzyka spadku kursu zdecydowała się na zakup opcji kupna EUR/USD. Następnie po realizacji scenariusza spadku kursu EUR/USD w IV kwartale 2008, Spółka zdecydowała się na zabezpieczenie ryzyka EUR/USD za pomocą transakcji forward i zamknięcie transakcji opcyjnych. Dzięki temu osiągnięty został korzystniejszy efekt ekonomiczny w porównaniu do zabezpieczenia się w przewidzianych umowami terminach za pomocą transakcji forward.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽³⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	01.10.2008	10.02.2009	EUR/USD	(18.800.000)	1,4	26.647.120	623
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	01.10.2008	05.03.2009	EUR/USD	(8.000.000)	1,4	11.335.200	254
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.10.2008	05.03.2009	EUR/USD	7.000.000	1,4	(9.708.300)	397
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.10.2008	05.03.2009	EUR/USD	3.500.000	1,4	(4.755.170)	491
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	07.10.2008	05.03.2009	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.580.000)	1.421
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	08.10.2008	13.02.2009	EUR/USD	(7.000.000)	1,4	9.608.200	(694)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.10.2008	13.02.2009	EUR/USD	(3.000.000)	1,4	4.134.000	(249)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.10.2008	02.02.2009	EUR/USD	7.000.000	1,4	(9.637.600)	617
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	15.10.2008	02.02.2009	USD/PLN	(10.000.000)	2,6	25.735.500	(3.973)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.10.2008	11.02.2009	USD/PLN	(4.000.000)	2,7	10.620.000	(1.275)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.10.2008	13.02.2009	EUR/USD	450.000	1,2	(560.835)	213
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	29.10.2008	30.04.2009	USD/PLN	(22.000.000)	2,9	62.733.000	(3.155)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	30.10.2008	11.02.2009	EUR/PLN	3.000.000	3,5	(10.513.800)	2.026
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	30.10.2008	30.04.2009	USD/PLN	10.000.000	2,7	(26.800.000)	3.118
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	30.10.2008	30.04.2009	USD/PLN	5.000.000	2,7	(13.402.500)	1.556
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.11.2008	04.02.2009	USD/PLN	(1.300.000)	2,8	3.612.635	(252)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.11.2008	16.01.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.455.250)	11.081
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.11.2008	04.02.2009	EUR/PLN	1.100.000	3,6	(3.928.705)	668
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	14.01.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.456.250)	11.089
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	12.02.2009	EUR/USD	20.000.000	1,3	(25.526.000)	7.679
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	12.02.2009	EUR/USD	6.000.000	1,3	(7.657.800)	2.304
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	16.03.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.409.250)	11.009
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	17.03.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.408.000)	11.009
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	15.04.2009	EUR/USD	30.000.000	1,2	(37.425.000)	13.857
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	20.04.2009	USD/PLN	(20.000.000)	3,0	60.524.000	623
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	15.05.2009	EUR/USD	30.000.000	1,2	(37.416.300)	13.759
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	20.05.2009	USD/PLN	(15.000.000)	3,0	45.474.000	411
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	15.06.2009	EUR/USD	30.000.000	1,3	(37.789.500)	12.544
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	19.06.2009	USD/PLN	(15.000.000)	3,0	45.480.000	284

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽³⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.11.2008	11.02.2009	USD/PLN	(17.000.000)	3,1	52.450.100	1.853
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.07.2009	EUR/USD	5.000.000	1,2	(6.246.250)	2.226
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.07.2009	EUR/USD	10.000.000	1,2	(12.492.500)	4.453
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	17.07.2009	USD/PLN	(15.000.000)	3,1	46.605.000	1.260
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	12.08.2009	USD/PLN	(15.000.000)	3,1	46.627.500	1.181
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	13.08.2009	EUR/USD	25.000.000	1,2	(31.238.750)	11.058
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	11.09.2009	USD/PLN	(5.000.000)	3,1	15.550.000	364
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.09.2009	EUR/USD	20.000.000	1,2	(24.997.000)	8.791
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	09.10.2009	USD/PLN	(5.000.000)	3,1	15.557.500	339
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.10.2009	EUR/USD	15.000.000	1,3	(18.772.500)	6.490
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.11.2009	EUR/USD	10.000.000	1,3	(12.516.500)	4.285
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.12.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.292.500)	10.618
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.12.2008	11.12.2009	USD/PLN	23.500.000	3,1	(72.885.250)	(966)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.12.2008	11.12.2009	EUR/USD	(2.500.000)	1,3	3.195.000	(873)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	18.12.2008	07.01.2009	USD/PLN	(35.000.000)	2,8	99.455.300	(4.230)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	18.12.2008	08.01.2009	USD/PLN	(30.000.000)	2,8	85.244.400	(3.640)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	18.12.2008	09.01.2009	USD/PLN	(25.000.000)	2,8	71.092.000	(2.988)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	29.12.2008	15.01.2009	EUR/USD	50.000.000	1,4	(71.345.150)	(2.789)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2008	05.01.2009	USD/PLN	2.000.000	3,0	(5.942.720)	(19)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2008	05.01.2009	EUR/USD	(1.000.000)	1,4	1.403.780	(15)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	14.01.2009	USD/PLN	11.100.000	3,0	(33.029.160)	(114)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	14.01.2009	EUR/PLN	3.800.000	4,2	(15.903.000)	(36)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	15.01.2009	USD/PLN	22.000.000	3,0	(65.250.900)	(6)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	15.01.2009	USD/PLN	7.000.000	3,0	(20.778.100)	(19)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	16.03.2009	USD/PLN	21.400.000	3,0	(63.868.300)	(20)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2008	02.01.2009	USD/PLN	(2.000.000)	3,0	5.940.000	19
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2008	02.01.2009	EUR/USD	1.000.000	1,4	(1.404.000)	15
							SUMA	134.672
							w tym dodatnia	159.985
							w tym ujemna	(25.313)

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Data rozliczenia premii	Wartość premii (w tysiącach PLN)	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽⁴⁾
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	08.08.2008	12.02.2009	EUR/USD	50.000.000	1,6	(79.500.000)	12.08.2008	(1.563)	384
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	11.08.2008	13.02.2009	EUR/USD	100.000.000	1,6	(159.000.000)	13.08.2008	(2.900)	815
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	11.08.2008	05.03.2009	EUR/USD	60.000.000	1,6	(95.400.000)	09.09.2008	(666)	1.192
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	20.10.2008	09.03.2009	EUR/USD	(60.000.000)	1,6	95.400.000	22.10.2008	438	(1.192)
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	27.10.2008	13.02.2009	EUR/USD	(15.000.000)	1,6	23.850.000	29.10.2008	85	(122)
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	04.11.2008	12.02.2009	EUR/USD	(50.000.000)	1,6	79.500.000	07.11.2008	329	(385)
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	04.11.2008	13.02.2009	EUR/USD	(85.000.000)	1,6	135.150.000	07.11.2008	600	(692)
SUMA									(3.677)⁽⁵⁾	-
w tym dodatnia									1.452	2.391
w tym ujemna									(5.129)	(2.391)

⁽⁵⁾ Na dzień 31 grudnia 2008 roku premia opcyjna została zaprezentowana w wartości netto w pozycji pochodne instrumenty finansowe (patrz Nota 17 Dodatkowych informacji i objaśnień).

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawia się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2007 (w tysiącach PLN) ⁽³⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.12.2007	07.01.2008	EUR/USD	20.000.000	1,5	(29.218.000)	496
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.12.2007	10.01.2008	EUR/USD	10.000.000	1,5	(14.559.220)	370
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	07.12.2007	11.01.2008	EUR/PLN	8.500.000	3,6	(30.449.040)	5
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.12.2007	14.01.2008	EUR/USD	20.000.000	1,5	(29.390.200)	83
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.12.2007	14.01.2008	EUR/USD	20.000.000	1,5	(29.388.200)	88
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.12.2007	17.01.2008	EUR/USD	40.000.000	1,5	(58.766.120)	208
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2007	11.01.2008	EUR/PLN	(8.500.000)	3,6	30.654.400	200
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2007	18.01.2008	USD/PLN	(30.000.000)	2,5	74.577.000	1.501
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2007	22.01.2008	USD/PLN	(30.000.000)	2,5	74.580.000	1.498
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	04.02.2008	USD/PLN	(30.000.000)	2,5	75.483.000	2.375
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	04.02.2008	USD/PLN	(18.000.000)	2,5	45.199.800	1.336
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	06.02.2008	USD/PLN	(50.000.000)	2,5	125.740.000	3.887
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	27.02.2008	USD/PLN	(40.000.000)	2,5	100.600.000	3.055
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	27.02.2008	USD/PLN	(20.000.000)	2,5	50.320.000	1.547
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	15.02.2008	EUR/PLN	(25.000.000)	3,6	90.527.500	856
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.02.2008	EUR/PLN	(50.000.000)	3,6	181.092.500	1.694
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.02.2008	USD/PLN	(48.000.000)	2,5	120.816.000	3.754
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	16.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.035.000)	3.714
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	16.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.006.000)	3.784
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	09.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.034.,250)	3.701
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	25.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(71.989.000)	3.846
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	11.02.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.044.750)	3.724
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	19.02.2008	EUR/USD	40.000.000	1,4	(57.596.000)	3.066
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	20.02.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.030.000)	3.747
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	28.02.2008	EUR/USD	40.000.000	1,4	(57.606.000)	3.032
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	23.01.2008	EUR/USD	40.000.000	1,4	(57.570.000)	3.125
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.02.2008	EUR/PLN	25.000.000	3,6	(90.562.500)	(863)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.02.2008	USD/PLN	24.000.000	2,5	(60.434.400)	(1.903)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.01.2008	EUR/USD	20.000.000	1,4	(28.794.600)	1.545
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	22.02.2008	USD/PLN	(50.000.000)	2,5	126.620.000	4.700

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2007 (w tysiącach PLN) ⁽³⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	08.01.2008	USD/PLN	(30.000.000)	2,5	75.762.000	2.701
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	28.02.2008	EUR/PLN	(45.000.000)	3,6	162.851.850	1.398
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	08.02.2008	USD/PLN	(32.000.000)	2,5	80.849.600	2.857
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	08.02.2008	USD/PLN	(25.000.000)	2,5	63.057.500	2.126
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	14.02.2008	EUR/PLN	(7.000.000)	3,6	25.328.800	221
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	14.02.2008	USD/PLN	(20.000.000)	2,5	50.452.000	1.698
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	29.02.2008	EUR/USD	20.000.000	1,4	(28.745.400)	1.654
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2007	28.01.2008	EUR/PLN	(50.000.000)	3,6	180.997.500	1.742
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2007	21.02.2008	EUR/PLN	(20.000.000)	3,6	72.480.000	733
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2007	31.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(71.930.000)	4.003
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2007	25.02.2008	USD/PLN	(50.000.000)	2,5	124.073.300	2.163
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2007	26.02.2008	USD/PLN	(50.000.000)	2,5	124.075.500	2.162
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2007	07.01.2008	EUR/PLN	(10.000.000)	3,6	36.096.000	271
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2007	13.02.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.452.250)	2.735
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	28.12.2007	09.01.2008	EUR/PLN	(10.000.000)	3,6	36.055.890	229
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	28.12.2007	02.01.2008	EUR/PLN	(3.500.000)	3,6	12.607.000	70
							SUMA	84.934
							w tym dodatnia	87.700
							w tym ujemna	(2.766)

⁽³⁾ Wartość godziwa forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fx swap (dla roku 2007 używano krzywej zerokuponowej).

⁽⁴⁾ Przy kalkulacji wyceny opcji walutowych obok czynników koniecznych dla wyceny walutowej transakcji forward dodatkowo uwzględnia się parametr zmienności implikowanej.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Pozycja całkowita w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2009	596.635.901	(598.067.105)	(1.431.204)	(368.983.750)	372.550.000	3.566.250

Pozycja całkowita w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2008	1.412.625.827	(1.467.154.990)	(54.529.163)	(416.912.999)	474.500.000	57.587.001

Ryzyko stopy procentowej

Mapa bazowa pozycji w stopie procentowej wynika z przewidywanego harmonogramu ciągłych i spłat kredytu na finansowanie zapasów i finansowanie Programu 10+. Ryzyko stopy procentowej dotyczy wysokości odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD. Struktura limitów bazuje na współczynniku zabezpieczenia wartości nominalnej pozycji bazowej. W długim horyzoncie efekt częściowego zabezpieczenia został osiągnięty poprzez wybór stałej stopy dla subtranszy SACE w ramach kredytu inwestycyjnego na Program 10+.

Z umowy na finansowanie Programu 10+ wynika obowiązek utrzymywanie określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej, które ryzyka zmiennej stopy LIBOR USD dla kredytu na finansowanie Programu 10+ w horyzoncie do połowy roku 2011. Związany jest on z koniecznością zagwarantowania, że środki udostępniane w ramach kredytu niezależnie od wysokości rynkowych stóp procentowych będą wystarczające na sfinansowanie wydatków inwestycyjnych, w tym kosztów finansowania w trakcie realizacji inwestycji.

Szacunkowa pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco (w USD):

Okres	Pozycja bazowa
2009	(1.465.046.833)
2010	(1.733.870.372)
2011	(1.752.351.666)
2012	(1.323.175.000)
2013	(1.240.750.000)
2014	(1.144.955.000)
2015	(1.032.745.000)
2016	(914.130.000)
2017	(791.805.000)
2018	(658.210.000)
2019	(508.060.000)
2020	(356.965.000)

Ze względu na nie obejmowanie zarządzaniem ryzyka stopy procentowej nie zidentyfikowano pozycji bazowej w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Z uwagi na konieczność wypełnienia współczynnika zabezpieczenia wynikającego z umowy kredytowej oraz chęć częściowego ograniczenia ryzyka stopy procentowej nie objętego hedgingiem obowiązkowym Spółka zawarła transakcje zabezpieczające. Z uwagi na załamanie rynków finansowych w IV kwartale i perspektywę dalszego obniżania krzywej rentowności w USD Spółka wstrzymała się z dalszym zabezpieczaniem transakcji, tak by móc skorzystać na spadku stóp na niezabezpieczonej części ryzyka.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽⁶⁾
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	09.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,4%	LIBOR 6M	(5.912)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	13.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,6%	LIBOR 6M	(6.515)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	16.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	100.000.000	3,7%	LIBOR 6M	(13.494)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	04.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	122.000.000	4,1%	LIBOR 6M	(16.271)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	04.06.2008	15.10.2008	30.06.2011	208.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(30.172)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	26.06.2008	15.01.2009	30.06.2011	100.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(18.803)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	27.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	150.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(22.190)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	05.09.2008	15.10.2008	15.01.2013	100.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(20.121)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	16.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(17.678)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	19.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	(100.000.000)	4,0%	LIBOR 6M	22.848
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	07.10.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(17.333)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	08.10.2008	15.07.2011	15.01.2013	100.000.000	4,2%	LIBOR 6M	(7.044)
SUMA								(152.685)
w tym dodatnia								22.848
w tym ujemna								(175.533)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽⁶⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward procentowy (FRA)	07.10.2008	15.01.2009	15.07.2009	100.000.000	2,5%	LIBOR 6M	(1.733)
SUMA								(1.733)

⁽⁶⁾ Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o krzywą stóp procentowych zerokuponowych.

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa	Kredyty o stałej stopie	Pozycja transakcyjna	Pozycja całkowita	Współczynnik zabezpieczenia
2009	(1.465.046.833)	307.798.312	894.000.000	(263.248.521)	82%
2010	(1.733.870.372)	401.860.932	980.000.000	(352.009.440)	80%
2011	(1.752.351.666)	420.654.375	640.000.000	(691.697.291)	61%
2012	(1.323.175.000)	401.678.125	300.000.000	(621.496.875)	53%
2013	(1.240.750.000)	376.656.250	-	(864.093.750)	30%
2014	(1.144.955.000)	347.575.625	-	(797.379.375)	30%
2015	(1.032.745.000)	313.511.875	-	(719.233.125)	30%
2016	(914.130.000)	277.503.750	-	(636.626.250)	30%
2017	(791.805.000)	240.369.375	-	(551.435.625)	30%
2018	(658.210.000)	199.813.750	-	(458.396.250)	30%
2019	(508.060.000)	154.232.500	-	(353.827.500)	30%
2020	(356.965.000)	108.364.375	-	(248.600.625)	30%

W celu optymalizacji salda odsetek wykorzystywana jest usługa „cashpoolingu” kompensacyjnego dla spółek z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Usługa ta polega na stosowaniu korzystnych stawek oprocentowania dla ujemnych i dodatnich sald, które podlegają kompensacji na koniec każdego dnia roboczego.

Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie LOTOS S.A. polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych, a następnie dopasowywaniu zapadalności aktywów i pasywów, analizie kapitału obrotowego i utrzymywaniu dostępu do różnych źródeł finansowania.

Płynność w Spółce w horyzoncie budżetowym monitorowana jest na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w Grupie LOTOS S.A. w okresie średnio - i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej.

W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Spółka stosuje następujące zasady w zakresie płynności:

- brak depozytów zabezpieczających w handlu instrumentami pochodnymi na rynku pozagiełdowym,
- ograniczenie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji finansowych,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych.

W Nocie 18 Dodatkowych informacji i objaśnień zaprezentowano wartość dodatkowych niewykorzystanych środków pieniężnych pozostających w dyspozycji Spółki. W Nocie 24 Dodatkowych informacji i objaśnień została zaprezentowana informacja o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku.

Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na bieżącym monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Spółka zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji finansowych nie przekraczała 3% sumy bilansowej Spółki.

W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych Grupie LOTOS S.A. poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskuje o przyznanie kredytów kupieckich procedurom weryfikacji ich wiarygodności finansowej i w zależności od jej oceny przyznawane są odpowiednie limity. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Wartości bilansowe aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową. Maksymalna ekspozycja narażona na ryzyko kredytowe na datę bilansową wyniosła:

w tysiącach złotych	Nota	<u>31 grudnia 2008</u> (badane)	<u>31 grudnia 2007</u> (badane)
Udziały i akcje	13	6.317	3.033
Pochodne instrumenty finansowe		302.250	96.099
Dopłaty do kapitału	13	247.081	247.081
Pożyczki	17	-	3.870
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	15	1.197.451	1.605.203
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	152.714	104.444
Razem		1.905.813	2.059.730

Analiza wiekowania aktywów finansowych zaległych na dzień 31 grudnia 2008 oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku została przedstawiona w Nocie 15 Dodatkowych informacji i objaśnień.

20.4. Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut, stóp procentowych, uprawnień cen do emisji dwutlenku węgla CO₂ oraz surowców i produktów naftowych

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2008 roku na ryzyko walutowe Spółki wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 4% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmiennych na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2008 (badane) (w tysiącach złotych)	Nota	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
			USD	EUR	USD	EUR
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	15	65.019	2.518	81	(2.518)	(81)
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe	17	302.250	(53.808)	54.806	53.808	(54.806)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	83.265	2.663	668	(2.663)	(668)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	26	(219.049)	(2.566)	(6.196)	2.566	6.196
Kredyty	24	(3.166.579)	(125.928)	(324)	125.928	324
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	27	(212.881)	(18.506)	6.733	18.506	(6.733)
		=====	=====	=====	=====	=====
Razem		(3.147.975)	(195.627)	55.768	195.627	(55.768)
		=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Spółka posiada kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ („EUA”- Emissions Unit Allowance) wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ wynoszą 15 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ wynoszą 1 tysiąc złotych.

Zmiana notowań uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ o 10% in plus oraz o (10%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu kontraktów futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ na kwotę 584 (584) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Spółka posiada OTC full barrel swap wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny full barrel swap wynoszą 113.334 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny full barrel swap wynoszą 7.910 tysięcy złotych. Zmiana notowań indeksów wchodzących w skład full barrel swap o 10% in plus oraz o (10%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu OTC full barrel swap odniesioną w rachunek wyników na kwotę 16.655 (16.655) tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2007 roku na ryzyko walutowe Spółki wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 1% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmiennych na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2007 (badane)	Nota	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy	Zmiana kursu o +1% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -1% wpływ na wynik roku	
			USD	EUR	USD	EUR
w tysiącach złotych						
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	15	142.231	1.419	3	(1.419)	(3)
Aktywa finansowe – pochodne instrumenty finansowe	17	96.099	(36.225)	16.058	36.225	(16.058)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	104.222	998	44	(998)	(44)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	26	(702.387)	(6.775)	(249)	6.775	249
Kredyty	24	(564.221)	(5.490)	(153)	5.490	153
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	27	(3.757)	573	892	(573)	(892)
		=====	=====	=====	=====	=====
Razem		(927.813)	(45.500)	16.595	45.500	(16.595)
		=====	=====	=====	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2007 roku spółka posiada kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ („EUA”- Emissions Unit Allowance) wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ wynoszą 388 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla wynoszą 251 tysięcy złotych. Zmiana notowań uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ o 1% in plus oraz o (1%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu kontraktów futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ na kwotę 165 (165) tysięcy złotych.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Spółka posiada OTC full barrel swap wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny full barrel swap wynoszą 8.011 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny full barrel swap wynoszą 740 tysięcy złotych. Zmiana notowań indeksów wchodzących w skład full barrel swap o 1% in plus oraz o (1%) in minus, potencjalnie spowodowałyby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu OTC full barrel swap odniesioną w rachunek wyników na kwotę 2.148 (2.148) tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2008 roku na ryzyko zmiany stopy procentowej Spółki przy założeniu zmiany stopy procentowej o 0,2% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

31 grudnia 2008 (badane)	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,2%	-0,2%
w tysiącach złotych				
Pożyczki	17	-	-	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty	18	152.714	305	(305)
Kredyty i pożyczki	24	(3.412.969)	(6.826)	6.826
Zobowiązania z tytułu leasingu	27	(502)	(1)	1
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾	27	(154.418)	16.387	(16.387)
		=====	=====	=====
Razem		(3.415.175)	9.865	(9.865)
		=====	=====	=====

⁽¹⁾w tym: swap procentowy (IRS), terminowa transakcja stopy procentowej (FRA)

Na dzień 31 grudnia 2008 wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych (środki pieniężne, zobowiązania finansowe z tytułu: kredytów, leasingu, instrumentów pochodnych) - wrażliwych na ryzyko stóp procentowych wynosi netto (3.415.175) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 zmiana stóp procentowych o 0,2% in plus oraz o (0,2%) in minus, potencjalnie spowodowałyby zmianę aktywów i zobowiązań finansowych o kwotę netto 9.865, (9.865) tysięcy złotych.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2007 roku na ryzyko zmiany stopy procentowej Spółki przy założeniu zmiany stopy procentowej o 1% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

31 grudnia 2007 (badane)	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+1%	-1%
w tysiącach złotych				
Pożyczki	17	3.870	39	(39)
Środki pieniężne i ekwiwalenty	18	104.444	1.044	(1.044)
Kredyty i pożyczki	24	(864.959)	(8.650)	8.650
Zobowiązania z tytułu leasingu	27	(495)	(5)	5
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	27	-	-	-
		=====	=====	=====
Razem		(757.140)	(7.572)	7.572
		=====	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2007 wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych (pożyczki, środki pieniężne, zobowiązania finansowe z tytułu: kredytów, leasingu) - wrażliwych na ryzyko stóp procentowych wynosi netto (757.140) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2007 zmiana stóp procentowych o 1% in plus oraz o (1%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę aktywów i zobowiązań finansowych o kwotę netto (7.572), 7.572 tysięcy złotych.

21. Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2008 oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku struktura kapitału podstawowego Grupy LOTOS S.A. przedstawiała się następująco:

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji [w złotych]	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	7.878.030	7.878.030	7.878.030	6,93 %
Nafta Polska S.A.	59.025.000	59.025.000	59.025.000	51,91 %
Pozostali akcjonariusze	46.796.970	46.796.970	46.796.970	41,16 %
Razem	113.700.000	113.700.000	113.700.000	100,00 %

Kapitał podstawowy składa się z 113.700.000 akcji zwykłych mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, o wartości nominalnej 1 złotych, które są równoważne pojedynczemu głosowi na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy i posiadają prawo do dywidendy.

22. Dywidendy

W dniu 30 czerwca 2008 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału wyniku za 2007 rok. Zgodnie z treścią uchwały zysk netto Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku w kwocie 745.084 tysięcy złotych podzielony został na:

- kapitał zapasowy Spółki w kwocie 742.584 tysięcy złotych,
- fundusz celowy Spółki na finansowanie przez Grupę LOTOS S.A. przedsięwzięć społecznych w kwocie 2.500 tysięcy złotych.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Spółka zaprezentowała podzielony wynik w pozycji „Zyski zatrzymane”. Dodatkowo podział wyniku na fundusz celowy został ujęty jako koszt okresu 2008 roku i zaprezentowany w pozycji rezerwy krótkoterminowe (patrz Nota 25 Dodatkowych informacji i objaśnień).

23. Zysk/(Strata) przypadający/(a) na jedną akcję

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Zysk/(Strata) netto w tysiącach złotych (A)	(675.704)	745.084
Średnioważona liczba akcji w tysiącach sztuk (B)	113.700	113.700
	=====	=====
Zysk/(Strata) na jedną akcję (w złotych) (A/B)	(5,94)	6,55
	=====	=====

Zysk/(Strata) netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony/(a) poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Spółka nie prezentuje rozwodnionego/(ej) zysku/(straty) na akcję, ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk/(stratę) na akcję.

24. Oprocentowane kredyty i pożyczki

Kredyty i pożyczki

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Kredyty bankowe	3.412.969	864.959
	=====	=====
Razem	3.412.969	864.959
	=====	=====
w tym:		
część długoterminowa	3.098.491	486.379
część krótkoterminowa	314.478	378.580

Podział kredytów i pożyczek według instytucji udzielających finansowania

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Część długoterminowa		
Konsorcjum banków (1)*	1.184.720	486.379
Konsorcjum banków (2)**	1.434.195	-
Konsorcjum banków (3)***	479.576	-
	-----	-----
Razem część długoterminowa	3.098.491	486.379
Część krótkoterminowa		
Pekao S.A.	-	188.961
ING Bank Śląski S.A.	82	16.388
PKO BP S.A.	215	16.705
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	-	62.040
Bank Millennium S.A.	-	72.341
Bank Zachodni WBK S.A.	-	2.101
BPH S.A.	-	20.044
Konsorcjum banków (1)*	11.557	-
Konsorcjum banków (2)**	11.629	-
Konsorcjum banków (3)***	3.748	-
Konsorcjum banków (4)****	287.247	-
	-----	-----
Razem część krótkoterminowa	314.478	378.580
	=====	=====
Razem	3.412.969	864.959
	=====	=====

*Konsorcjum banków (1): Pekao S.A., PKO BP S.A., BRE Bank S.A., Rabobank Polska S.A.

**Konsorcjum banków (2): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Pekao S.A., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Calyon, DnB Nor Bank ASA, DnB Nor Polska S.A., Fortis Bank S.A./N.V., ING Bank Śląski S.A., KBC Finance Ireland, Kredyt Bank S.A., Nordea Bank AB, PKO BP S.A., The Royal Bank of Scotland plc, Société Générale S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited

***Konsorcjum banków (3): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., BNP Paribas S.A., Fortis Bank S.A./N.V.

****Konsorcjum banków (4): Pekao S.A., PKO BP S.A., BNP Paribas S.A., ING Bank Śląski S.A., Nordea Bank Polska S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku efektywna stopa procentowa kredytów kształtuje się na średnim poziomie około 2,99 % (31 grudnia 2007: 5,30 %).

Podpisanie umowy kredytowej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a konsorcjum banków oraz zawarcie umów zastawniczych jako zabezpieczenie umowy kredytowej (Konsorcjum banków (1))

W dniu 20 grudnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. oraz konsorcjum czterech banków, w skład którego wchodzi: BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A. z siedzibą w Warszawie, PKO BP S.A. z siedzibą w Warszawie, BRE BANK S.A. z siedzibą w Warszawie oraz RABOBANK Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, podpisały umowę kredytową.

Przedmiotem zawartej umowy jest czteroletni kredyt odnawialny na łączną kwotę 400.000 tysięcy USD (1.004.600 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 19 grudnia 2007 roku) przeznaczony na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A. Opisywana umowa była pierwszym elementem strategii finansowania działalności Grupy LOTOS S.A. na najbliższe lata, związanej z realizacją Programu 10+. Zapisy umowy przewidują możliwość przedłużenia przez strony okresu kredytowania o dodatkowy rok. Podstawowym zabezpieczeniem udzielonego kredytu jest umowa zastawu rejestrowego na zapasach Grupy LOTOS S.A. (wraz z powiązаныmi cesjami praw wynikających z umów na przechowywanie zapasów oraz umów ubezpieczeniowych) oraz umowa zastawu na wierzytelnościach pieniężnych wynikających z umowy na prowadzenie rachunków bankowych Grupy LOTOS S.A. związanych z powyższą umową kredytową (wraz z pełnomocnictwem do dysponowania tymi rachunkami). Pozostałe warunki umowy jak również zapisy dotyczące kar nie odbiegają od warunków powszechnie stosowanych dla danego typu umów.

W dniu 20 grudnia 2007 roku w związku z wyżej opisaną umową kredytową zostały zawarte dwie umowy zastawu rejestrowego celem zabezpieczenia zaciągniętych przez Grupę LOTOS S.A. zobowiązań. Zgodnie z zawartymi umowami zastaw rejestrowy ustanowiony na rzecz banków udzielających kredytu obejmuje zapasy Grupy LOTOS S.A. oraz wierzytelności pieniężne wynikające z umowy na prowadzenie rachunków bankowych Grupy LOTOS S.A. związanych z powyższą umową kredytową.

Do dnia 31 grudnia 2008 roku Spółka zaciągnęła zobowiązanie z tytułu wyżej opisanej umowy kredytowej na łączną kwotę 400 milionów USD.

Podpisanie umowy kredytowej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i grupą instytucji finansowych oraz związanych z umową kredytową umów zabezpieczeń (Konsorcjum banków (2),(3),(4))

W dniu 27 czerwca 2008 roku Grupa LOTOS S.A. oraz następujące instytucje: Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., London Branch, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Milan Branch, Bank Polska Kasa Opieki S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Zweigniederlassung Wien, Calyon, DnB Nor Bank ASA, Fortis Bank S.A./N.V., Fortis Bank S.A./N.V., - Succursale in Italia, ING Bank N.V. / ING Bank Śląski S.A., KBC Bank N.V., Dublin Branch / Kredyt Bank S.A., Nordea Bank Finland Plc, Nordea Bank Polska S.A. / Nordea Bank AB (Publ), Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna, Rabobank Polska S.A. / Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., SACE S.p.A. - Servizi Assicurativi del Commercio Estero, "Societe Generale" S.A. Oddział w Polsce, Societe Generale S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited, The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Ltd. i The Royal Bank of Scotland Plc, podpisały umowę kredytową na finansowanie realizacji Programu 10+ oraz kapitału obrotowego Grupy LOTOS S.A. Agentem kredytu został bank Calyon, natomiast agentem zabezpieczeń został bank "Societe Generale" S.A. Oddział w Polsce.

Jednocześnie, w ramach powyższej umowy kredytowej, Grupa LOTOS S.A. podpisała umowę uzupełniającą (tzw. "sub-agreement") w związku z transzą kredytu gwarantowaną przez SACE S.p.A. - Servizi Assicurativi del Commercio Estero, której stronami są: BNP Paribas S.A., Fortis Bank S.A./N.V. - Succursale in Italia, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Milan oraz SACE S.p.A. - Servizi Assicurativi del Commercio Estero.

Powyższa umowa wraz z umową kredytową na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A. z dnia 20 grudnia 2007 roku, opisanej powyżej, zabezpiecza potrzeby dotyczące finansowania zewnętrznego.

Przedmiotem zawartej umowy jest długoterminowy kredyt na łączną kwotę 1.750.000 tysięcy USD (tj. 3.739.050 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku), na którą składa się kredyt inwestycyjny w kwocie 975.000 tysięcy USD (tj. 2.083.185 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku) (Konsorcjum banków (2)), kredyt obrotowy w kwocie 200.000 tysięcy USD (tj. 427.320 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku) (Konsorcjum banków (4)), kredyt inwestycyjny gwarantowany przez SACE S.p.A. - Servizi Assicurativi del Commercio Estero w kwocie 425.000 tysięcy USD (tj. 908.055 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku) (Konsorcjum banków (3)) oraz kredyt rezerwowy w kwocie 150.000 tysięcy USD (tj. 320.490 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku) (Konsorcjum banków (2)). Termin spłaty kredytu przypada nie później niż w dniu upływu okresu 12 lat i sześciu miesięcy po dacie pierwszej płatności odsetek. Pozostałe warunki umowy kredytowej, w tym zabezpieczenia, nie odbiegają od warunków powszechnie stosowanych dla danego typu umów.

Podstawowymi zabezpieczeniami udzielonego kredytu są:

1) Hipoteka o najwyższym pierwszeństwie na przysługującym Grupie LOTOS S.A. prawie własności lub prawie użytkownika wieczystego nieruchomości niezbędnych do prowadzenia działalności przez istniejącą i rozbudowaną rafinerię w Gdańsku.

2) Umowa zastawu rejestrowego na zespołach ruchomości, istniejących i przyszłych – powstałych w okresie realizacji Programu 10+, stanowiących własność Grupy LOTOS S.A. i wchodzących w skład lub ściśle związanych z rafinerią w Gdańsku, bądź objętych finansowaniem w ramach w/w umowy kredytowej, służących do prowadzenia procesu produkcyjnego, przechowywania i dystrybucji produktów ropopochodnych i ropy naftowej wraz z infrastrukturą i urządzeniami dodatkowymi niezbędnymi do ich działania, a w szczególności na ruchomościach wchodzących w skład instalacji produkcji podstawowej, instalacji produkcji pomocniczej, urządzeń służących do komponowania produktów, urządzeń ładunkowych, rurociągów transportowych, zbiorników magazynowych, elektrociepłowni, oczyszczalni ścieków, ujęcia wody, instalacji: wodnej, elektrycznej, pary technologicznej i sprężonego powietrza.

3) Umowa zastawów finansowych i rejestrowych na wierzytelnościach przysługujących Grupie LOTOS S.A. z tytułu umów rachunków bankowych zawartych w związku z finansowaniem Programu 10+, przy czym umowa zastawów nie obejmuje wierzytelności z tytułu pozostałych umów rachunków bankowych Grupy LOTOS S.A.

4) Umowy cesji praw i wierzytelności przysługujących Grupie LOTOS S.A. z tytułu: umów związanych z realizacją Programu 10+, umów o zarządzanie Programem 10+, umów hedgingowych, umów licencyjnych, dokumentów ubezpieczeniowych (dotyczących gdańskiej rafinerii oraz Programu 10+), a także umów sprzedaży, zawartych przez Grupę LOTOS S.A. ze spółkami zależnymi, jeżeli ich wartość przekracza kwotę 10.000 tysięcy złotych rocznie.

Dokumenty ustanawiające powyższe zabezpieczenia na rzecz banku "Societe Generale" S.A. Oddział w Warszawie (agenta zabezpieczeń) zostały podpisane łącznie z powyższą umową kredytową.

Nie występują powiązania pomiędzy Grupą LOTOS S.A. lub osobami zarządzającymi tą spółką, a bankami lub osobami nimi zarządzającymi, na rzecz których ustanowiono zabezpieczenia.

Wartość aktywów Grupy LOTOS S.A. które zostały obciążone powyższymi zastawami oraz hipoteką nie przekracza kwoty 2.195.551 tysięcy złotych, według wartości księgowej na dzień 31 maja 2008 roku, a najwyższa kwota zabezpieczenia wyżej wymienionymi zastawami oraz hipoteką wynosi 2.625.000 tysięcy USD (tj. 5.608.575 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku).

W dniu 3 lipca 2008 roku Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (działającego pod nazwą Rabobank Nederlands) przystąpił do umowy zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a grupą instytucji finansowych oraz do umowy kredytowej na finansowanie realizacji Programu 10+ i kapitału obrotowego Grupy LOTOS S.A. oraz umów zabezpieczeń.

W dniu 1 września 2008 roku do umowy kredytowej przystąpił Bank DnB NORD Polska S.A.

W dniu 5 września 2008 roku zastaw rejestrowy na majątku Grupy LOTOS S.A. (tj. zespołach ruchomości, istniejących i przyszłych – powstałych w okresie realizacji Programu 10+, stanowiących własność Grupy LOTOS S.A. i wchodzących w skład lub ściśle związanych z rafinerią w Gdańsku, bądź objętych finansowaniem w ramach umowy kredytowej na sfinansowanie Programu 10+, służących do prowadzenia procesu produkcyjnego, przechowywania i dystrybucji produktów ropopochodnych i ropy naftowej wraz z infrastrukturą i urządzeniami dodatkowymi niezbędnymi do ich działania, a w szczególności na ruchomościach wchodzących w skład instalacji produkcji podstawowej, instalacji produkcji pomocniczej, urządzeń służących do komponowania produktów, urządzeń ładunkowych, rurociągów transportowych, zbiorników magazynowych, elektrociepłowni, oczyszczalni ścieków, ujęcia wody, instalacji: wodnej, elektrycznej, pary technologicznej i sprężonego powietrza) został wpisany do rejestru zastawów przez właściwy Sąd Rejonowy.

W dniu 25 listopada 2008 roku została natomiast wpisana do ksiąg wieczystych Grupy LOTOS S.A. umowna łączna hipoteka kaucyjna na przysługującym Grupie LOTOS S.A. prawie własności lub prawie użytkowania wieczystego nieruchomości niezbędnych do prowadzenia działalności przez istniejącą i rozbudowaną rafinerię w Gdańsku.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku kredyt inwestycyjny wykorzystany był w kwocie 709.533 tysięcy USD (tj. 2.101.495 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 31 grudnia 2008 roku), w tym wystawione akredytywy na kwotę około 63.381 tysięcy USD (tj. 187.722 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 31 grudnia 2008 roku), opisane w Nocie 36 Dodatkowych informacji i objaśnień punkt 5,6,11,12 wystawionych na łączną kwotę 47.428 tysięcy EUR. Kredyt na finansowanie kapitału obrotowego został udzielony Grupie LOTOS S.A. w formie kredytów w rachunkach bieżących i jest wykorzystywany przez Spółkę w miarę zapotrzebowania Spółki na kapitał obrotowy. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Grupa LOTOS S.A. korzystała z umowy kredytowej zgodnie ze swoimi potrzebami.

Kredyty bankowe i pożyczki w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2008 roku

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2009	8.096	59.992	246.390	314.478
2010	-	-	-	-
2011	-	1.233.330	-	1.233.330
2012	-	107.363	-	107.363
2013	-	109.085	-	109.085
po 2013	-	1.648.713	-	1.648.713
	=====	=====	=====	=====
Razem	8.096	3.158.483	246.390	3.412.969
	=====	=====	=====	=====

W powyższej tabeli kredyty i pożyczki zostały zaprezentowane według daty spłaty.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Informacje na temat kredytów na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płatania odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótkoterminowej	Długoterminowej		
PKO BP S.A.	Warszawa	133.941	-	215	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-	40.000 USD lub równowartość	82	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (1)	-	-	400.000 USD	11.557	3.768 USD	1.184.720	400.000 USD	15.03.2009	20.12.2011	oparte o 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia zapasów, cesja z umów przechowywania zapasów, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (2)	-	-	1.125.000 USD	11.629	3.926 USD	1.434.195	484.231 USD	15.03.2009	15.01.2021	oparte o 1M, 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	hipoteka, zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów na realizację i zarządzanie Programem 10+, cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku, cesja umów licencyjnych, hedgingowych oraz sprzedaży o wartości powyżej 10.000 tysięcy złotych /rok, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (3)	-	-	425.000 USD	3.748	1.266 USD	479.576	161.920 USD	15.03.2009	15.01.2021	oprocentowanie stałe	
Konsorcjum banków (4)	-	-	200.000 USD lub równowartość	246.093	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	3M WIBOR + marża bankowa	
				8.096	1.940 EUR	-	-			3M EURIBOR + marża bankowa	
				33.058	11.161 USD	-	-			3M LIBOR USD + marża bankowa	
RAZEM				314.478	20.121 USD	3.098.491	1.046.151 USD				
				-	1.940 EUR	-	-				

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,13% - 1,35%.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Informacje na temat kredytów na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki według umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótkoterminowej	Długoterminowej		
Bank Millennium S.A.	Warszawa	120.000	-	72.341	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
PKO BP S.A.	Warszawa	234.000	-	16.705	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-	-	-	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-	40.000 USD lub równowartość	1.741	715 USD	-	-		-	1M LIBOR USD + marża bankowa	poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-	-	14.647	4.089 EUR	-	-		-	1M EURIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-	-	586	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	T/N WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-	40.000 USD lub równowartość	60.844	24.987 USD	-	-		-	SW LIBOR USD + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-	-	610	170 EUR	-	-		-	SW EURIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank BPH S.A.	Warszawa	20.000 lub równowartość	-	20.044	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	O/N WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank BPH S.A.	Warszawa		-	-	-	-	-		-	1M LIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
BZ WBK S.A.	Warszawa	30.000	-	2.101	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki według umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótkoterminowej	Długoterminowej		
Bank Pekao S.A.	Warszawa	300.000	-	188.961	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (1)	-	-	400.000 USD	-	-	486.379	199.745 USD	15.03.2008	20.12.2011	oparte o 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia zapasów, cesja z umów przechowywania zapasów, poddanie się egzekucji
RAZEM				378.580	25.702 USD	486.379	199.745 USD				
					4.259 EUR						

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,07% - 2%.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Poniżej zostały zaprezentowane kontraktowe terminy zapadalność zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku.

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe nie będące pochodnymi instrumentami finansowymi:		4.305.392	4.305.392	1.206.399	143	359	1.449.778	1.648.713
Zabezpieczone kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	24	3.125.425	3.125.425	26.934	-	-	1.449.778	1.648.713
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	24	287.544	287.544	287.544	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	502	502	-	143	359	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	26	891.921	891.921	891.921	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe – pochodne instrumenty finansowe	27	212.881	212.881	212.881	-	-	-	-
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Razem		4.518.273	4.518.273	1.419.280	143	359	1.449.778	1.648.713
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Poniżej zostały zaprezentowane kontraktowe terminy zapadalność zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku:

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe nie będące pochodnymi instrumentami finansowymi:		1.984.608	1.984.608	1.497.734	207	288	486.379	-
Zabezpieczone kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	24	486.379	486.379	-	-	-	486.379	-
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	24	378.580	378.580	378.580	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	495	495	-	207	288	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	26	1.119.154	1.119.154	1.119.154	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe – pochodne instrumenty finansowe	27	3.757	3.757	3.757	-	-	-	-
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Razem		1.988.365	1.988.365	1.501.491	207	288	486.379	-
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

25. Rezerwy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Rezerwy długoterminowe		
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalno-rentowe	27.612	19.072
Pozostałe rezerwy	1.053	1.053
	-----	-----
Razem rezerwy długoterminowe	28.665	20.125
Rezerwy krótkoterminowe		
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalno-rentowe	3.666	2.753
Pozostałe rezerwy ⁽¹⁾	37.951	35.817
	-----	-----
Razem rezerwy krótkoterminowe	41.617	38.570
	-----	-----
Razem	70.282	58.695
	-----	-----

⁽¹⁾Grupa LOTOS S.A. podpisała z Rafinerią Nafty „GLIMAR” S.A. umowy pożyczkowe na finansowanie działalności operacyjnej i inwestycyjnej, w tym w szczególności inwestycji Hydrokompleks Glimar, w łącznej kwocie 90 milionów złotych. Do dnia 31 grudnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. wypłaciła Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. środki pieniężne wynikające z podpisanych umów w wysokości 48 milionów złotych. W dniu 19 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu ogłosił upadłość Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach. Aktywa z tytułu udzielonych pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku są objęte odpisem w pełnej wysokości.

Spółka na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku posiada również rezerwę na pozostałe zobowiązania wynikające z powyższych umów w wysokości: 15.853 tysięcy złotych. W ciągu roku zakończony 31 grudnia 2007 roku Spółka rozwiązała rezerwę na kwotę 26.107 tysięcy złotych (patrz Nota 20 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu wynagrodzeń na poziomie 5% (31 grudnia 2007: długookresowa roczna stopa wzrostu wynagrodzeń na poziomie 6%; dla lat następnych 3,3%),
- do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 5,5%, tj. na poziomie rentowności najbezpieczniejszych długoterminowych papierów wartościowych notowanych na polskim rynku kapitałowym, według stanu na dzień wyceny (31 grudnia 2007: 6%),
- prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Spółce oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży,
- umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia 2007, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Spółce odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności (31 grudnia 2007: Tablicami Trwania Życia 2006),
- przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę, tj. dla mężczyzn – po ukończeniu 65 roku życia, a dla kobiet – po ukończeniu 60 roku życia, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy według informacji dostarczonych przez Spółkę spełnią warunki wymagane do skorzystania z prawa do przejścia na wcześniejszą emeryturę.

Zmiany stanu rezerw

w tysiącach złotych	Nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i inne pracownicze	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2007 (badane)	17.339 =====	42.166 =====	59.505 =====
Zwiększenia	3.495	19.759	23.254
Połączenie z LOTOS Partner Sp. z o.o	991	4.947	5.938
Zmniejszenia	-	(30.002)	(30.002)
	=====	=====	=====
31 grudnia 2007 (badane)	21.825 =====	36.870 =====	58.695 =====
1 stycznia 2008 (badane)	21.825 =====	36.870 =====	58.695 =====
Zwiększenia	9.453	2.500 ⁽¹⁾	11.953
Zmniejszenia	-	(366)	(366)
	=====	=====	=====
31 grudnia 2008 (badane)	31.278 =====	39.004 =====	70.282 =====

⁽¹⁾ W dniu 30 czerwca 2008 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału wyniku za 2007 rok. Zgodnie z treścią uchwały część zysku netto Spółki w kwocie 2.500 tysięcy złotych zostało przeznaczone na fundusz celowy Spółki przeznaczony na finansowanie przez Grupę LOTOS S.A. przedsięwzięć społecznych. Spółka utworzyła rezerwę na Fundusz Celowy w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych (patrz Nota 32 Dodatkowych informacji i objaśnień). Do dnia 31 grudnia 2008 roku Spółka wykorzystwała środki w kwocie 366 tysięcy złotych.

26. Zobowiązania krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe bierne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:		
- wobec jednostek powiązanych	574.182	1.048.661
Podatki i ubezpieczenia społeczne ⁽¹⁾	42.614	76.853
w tym:	477.149	402.021
- z tytułu podatku dochodowego	-	5.430
Fundusze specjalne	197	197
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	2.261	2.964
Rozliczenia międzyokresowe bierne	5.940	13.879
Przychody przyszłych okresów z tytułu dotacji	19.368	19.368
Zobowiązania inwestycyjne, w tym:	296.714	57.167
- wobec jednostek powiązanych	13.639	2.429
Pozostałe zobowiązania, w tym:	18.764	10.362
- wobec jednostek powiązanych	250	33
	=====	=====
Razem	1.394.575	1.554.619
	=====	=====

⁽¹⁾ Wartość zobowiązań z tytułu podatków na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku została pomniejszona o należności z tytułu naliczonej przy imporcie oleju napędowego opłaty paliwowej w kwocie 20.087 tysięcy złotych. Spółka wystąpi do właściwego urzędu celnego o zwrot przedmiotowej kwoty i stoi na stanowisku, że kwota ta jest odzyskiwalna.

Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi przedstawiono w Nocie 42 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 14-45 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym organom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach 1 miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

Zobowiązanie Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku w zakresie podatku akcyzowego związane jest z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 roku o podatku akcyzowym (Dz. U. Nr 29, poz. 257 z dnia 26 lutego 2004 roku), który stanowi, że opodatkowaniu akcyzą podlegają:

- 1) produkcja wyrobów akcyzowych zharmonizowanych,
- 2) wyprowadzenie wyrobów akcyzowych zharmonizowanych ze składu podatkowego,
- 3) sprzedaż wyrobów akcyzowych na terytorium kraju,
- 4) import wyrobów akcyzowych,
- 5) nabycie wewnątrzwspólnotowe i dostawa wewnątrzwspólnotowa.

Na podstawie zezwolenia Naczelnika Urzędu Celnego w Gdańsku, w związku z art. 47 i art. 48 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym Spółka prowadzi skład podatkowy w Gdańsku, na terenie którego znajduje się produkcyjny zakład rafinerijny. Prowadzona na terenie składu podatkowego działalność gospodarcza w zakresie produkcji i dystrybucji korzysta z podatkowej procedury zawieszenia poboru akcyzy.

27. Zobowiązania finansowe

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	212.881	3.757
- swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	7.910	740
- futures (emisja CO ₂)	1	251
- forwardy i spoty walutowe	25.313	2.766
- opcje walutowe	2.391	-
- terminowa transakcja stopy procentowej (FRA)	1.733	-
- swap procentowy (IRS)	175.533	-
Zobowiązania z tytułu leasingu	502	495
	=====	=====
Razem zobowiązania finansowe	213.383	4.252
	=====	=====
Zobowiązania długoterminowe	359	288
Zobowiązania krótkoterminowe	213.024	3.964
	=====	=====

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	<u>Minimalne opłaty</u> <u>leasingowe</u>	<u>Wartość bieżąca</u> <u>minimalnych opłat</u> <u>leasingowych</u>
Nie dłużej niż jeden rok	265	143
Od 1 roku do 5 lat	383	359
Powyżej 5 lat	-	-
	=====	=====
Razem	648	502
	=====	=====
Minus przyszłe obciążenia finansowe	146	-
	=====	=====
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	502	502
	=====	=====
Część krótkoterminowa	265	143
Część długoterminowa	383	359

28. Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

Spółka kompensuje aktywa dotyczące Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”) ze swoimi zobowiązaniami wobec ZFŚS, ponieważ aktywa te nie są w pełni kontrolowane przez Spółkę.

Tabele poniżej przedstawiają strukturę aktywów i zobowiązań Funduszu

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Aktywa dotyczące ZFŚS		
Środki pieniężne na rachunku wydzielonym ZFŚS	755	203
Należności od pracowników wynikające z ZFŚS	2.071	2.653
Pozostałe	-	95
	=====	=====
Razem	2.826	2.951
	=====	=====
Zobowiązania dotyczące ZFŚS		
Zobowiązania z tytułu ZFŚS	2.826	2.951
	=====	=====
Razem	2.826	2.951
	=====	=====

29. Przychody ze sprzedaży

w tysiącach złotych	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Sprzedaż produktów	19.982.108	17.000.129
Sprzedaż usług	91.886	101.065
	=====	=====
Sprzedaż produktów razem	20.073.994	17.101.194
	=====	=====
Sprzedaż towarów	753.642	391.358
Sprzedaż materiałów	106.247	60.988
	=====	=====
Sprzedaż towarów i materiałów razem	859.889	452.346
	=====	=====
Razem	20.933.883	17.553.540
	=====	=====
- w tym do jednostek powiązanych	11.426.901	11.546.291
	=====	=====
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej	(6.035.230)	(5.686.946)
	=====	=====
Razem	14.898.653	11.866.594
	=====	=====

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Sprzedaż krajowa produktów	17.208.675	14.710.349
Sprzedaż zagraniczna produktów	2.865.319	2.390.845
	-----	-----
Sprzedaż produktów razem	20.073.994	17.101.194
Sprzedaż krajowa towarów i materiałów	853.000	443.708
Sprzedaż zagraniczna towarów i materiałów	6.889	8.638
	-----	-----
Sprzedaż towarów i materiałów razem	859.889	452.346
	=====	=====
Razem	20.933.883	17.553.540
	-----	-----
- w tym do jednostek powiązanych	11.426.901	11.546.291
	-----	-----
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej	(6.035.230)	(5.686.946)
	=====	=====
Razem	14.898.653	11.866.594
	=====	=====

Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi przedstawiono w Nocie 42 Dodatkowych informacji i objaśnień.

30. Koszty według rodzaju

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Amortyzacja	183.685	180.413
Zużycie materiałów i energii	13.535.437	10.396.341
Usługi obce	624.322	615.310 ⁽¹⁾
Podatki i opłaty	50.630	42.136
Wynagrodzenia	105.563	91.516
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	28.556	24.265
Pozostałe koszty rodzajowe	52.176	55.051
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	686.554	419.125
	=====	=====
Razem	15.266.923	11.824.157
Korekty:		
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego	197.982	(382.458)
	=====	=====
Razem koszty operacyjne, w tym:	15.464.905	11.441.699
	=====	=====
Koszt własny sprzedaży	14.867.282	10.851.429
Koszty sprzedaży	376.811	394.703
Koszty ogólnego zarządu	220.812	195.567

⁽¹⁾ w tym koszty prac badawczo-rozwojowych w wysokości 5.386 tysięcy złotych za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku.

31. Pozostałe przychody operacyjne

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	-	212
Rozwiązane rezerwy	-	30.002 ⁽¹⁾
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych	515	673
Otrzymane odszkodowania	1.849	5.758
Pozostałe	4.216	4.731
	=====	=====
Razem	6.580	41.376
	=====	=====

⁽¹⁾ w tym rezerwy, o których mowa w Nocie 25 Dodatkowych informacji i objaśnień

32. Pozostałe koszty operacyjne

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	7.706	-
Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	16	24.460
Pozostałe rezerwy	2.500 ⁽¹⁾	14.759
Pozostałe	3.562	10.998
	=====	=====
Razem	13.784	50.217
	=====	=====

⁽¹⁾ w tym rezerwy, o których mowa w Nocie 25 Dodatkowych informacji i objaśnień

33. Przychody finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Otrzymane dywidendy	130.333	205.218
Odsetki	3.373	2.458
Zyski z tytułu różnic kursowych	-	138.806
Zysk ze zbycia inwestycji	492	3.020
Aktualizacja wartości aktywów finansowych	-	90.991
Rozliczenie instrumentów pochodnych	-	31.632
Pozostałe	14	-
	=====	=====
Przychody finansowe razem	134.212	472.125
	=====	=====

34. Koszty finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Odsetki	61.497	24.748
Kwoty ujęte w kosztach aktywów spełniających warunki kapitalizacji	(44.631)	(9.504)
Straty z tytułu różnic kursowych	139.490	-
Aktualizacja wartości aktywów finansowych	22.933 ⁽¹⁾	-
Rozliczenie instrumentów pochodnych	234.999	-
Pozostałe	2.628	798
	=====	=====
Koszty finansowe razem	416.916	16.042
	=====	=====

⁽¹⁾ w tym odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości udziałów spółki LOTOS Gaz S.A. (patrz Nota 13 Dodatkowych informacji i objaśnień).

35. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku i za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku przedstawiają się następująco:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Podatek dochodowy od osób prawnych	202	138.511
Podatek odroczony	(180.658)	(11.458)
	=====	=====
Razem podatek	(180.456)	127.053
	=====	=====
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(180.456)	127.053
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	-	-
	=====	=====

Część bieżąca podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Różnica pomiędzy kwotą podatku wykazanego w rachunku zysków i strat a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem wynika z następujących pozycji:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Zysk/(Strata) brutto przed opodatkowaniem	(856.160)	872.137
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%, w tym:	-	165.706
- podatek od dywidendy według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	202	311
Różnice trwałe	(96.441)	(178.620)
Pozostałe	310.090	35.487
Efekt podatkowy różnic	40.593	(27.195)
Podatek dochodowy, w tym	202	138.511
- podatek od dywidendy	202	311
Podatek według efektywnej stawki podatkowej	-	0,16

Aktywa (rezerwa) netto na podatek odroczonego na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku składa się z następujących pozycji:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:		
Rezerwa na świadczenia pracownicze	6.793	4.147
Odpis aktualizujący wartość zapasów	43.011	2.622
Amortyzacja nie stanowiąca kosztów uzyskania przychodu	1.493	1.525
Odpis aktualizujący należności	8.872	8.872
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	29.339	-
Strata podatkowa rozliczana w czasie	124.511	-
Pozostałe	16.667	17.220
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - razem	230.686	34.386
Rezerwa na podatek odroczonego:		
Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową środków trwałych	140.857	153.234
Dodatnia wycena instrumentów pochodnych	20.635	1.407
Pozostałe	10.967	2.176
Rezerwa na podatek odroczonego - razem	172.459	156.817
Podatek odroczonego – aktywa (rezerwa) netto	58.227	(122.431)

36. Zobowiązania warunkowe

Umowa poręczenia zawarta w dniu 9 lutego 2004 roku z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Na mocy powyższej umowy, Spółka poręczyła nieodwołalnie spłatę pożyczki zaciągniętej przez Rafinerię Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zgodnie z umową pożyczki z dnia 10 grudnia 2003 roku. Poręczenie obejmuje kwotę pożyczki w wysokości do 15.000 tysięcy złotych. W związku z powyższą umową poręczenia Rafineria Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) i Spółka zawarły w dniu 6 lutego 2004 roku porozumienie w sprawie ustanowienia zabezpieczeń interesów Spółki w związku z udzielonym poręczeniem.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego zabezpieczeniem poręczania pożyczki, z uwzględnieniem aneksu z dnia 20 października 2005 roku, jest zastaw rejestrowy ustanowiony na mocy umowy zastawu rejestrowego z dnia 18 lutego 2004 roku na będącej własnością LOTOS Jasło S.A. instalacji przerobu tworzyw sztucznych.

Niezależnie od powyższego, porozumienie to przewiduje, iż LOTOS Jasło S.A. zabiegać będzie o uzyskanie gwarancji bankowej bądź poręczenia, które ma zastąpić poręczenie udzielone przez Spółkę. W przypadku niedochowania postanowień porozumienia, LOTOS Jasło S.A. zapłaci Spółce karę umowną w wysokości 10% wartości udzielonego poręczenia, z tym zastrzeżeniem, iż w przypadku, gdy wysokość poniesionej szkody przekroczy wysokość zastrzeżonej kary umownej, Spółka będzie miała prawo dochodzić odszkodowania w pełnej wysokości rzeczywiście poniesionej szkody.

Termin poręczenia wygasa z dniem 30 listopada 2010 roku. Wartość poręczonego zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 6.300 tysięcy złotych.

Zabezpieczenia wobec Urzędu Celnego

1. Do dnia 16 czerwca 2009 roku przedłużono termin ważności zabezpieczenia akcyzowego z dnia 16 marca 2006 roku w formie weksła własnego in blanco na kwotę 200.000 tysięcy złotych tytułem zabezpieczenia zobowiązania podatkowego Grupy LOTOS S.A. związanego z procedurą zawieszono poboru akcyzy. Pierwotnie określony termin ważności zabezpieczenia akcyzowego w formie weksła własnego in blanco upływał 16 marca 2007 roku, przedłużony następnie do 16 czerwca 2008 roku.
2. Do dnia 7 lipca 2009 roku przedłużono termin ważności zabezpieczenia akcyzowego z dnia 5 lipca 2005 roku w formie weksła własnego in blanco na kwotę 200.000 tysięcy złotych tytułem zabezpieczenia zobowiązania podatkowego Grupy LOTOS S.A. związanego z procedurą zawieszono poboru akcyzy. Pierwotnie określony termin ważności zabezpieczenia akcyzowego w formie weksła własnego in blanco upływał 7 lipca 2006 roku, przedłużony następnie kolejno do 5 lipca 2007 roku i do 7 lipca 2008 roku.
3. W dniu 27 kwietnia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję bankową na rzecz Izby Celnej zabezpieczającą zobowiązania z tytułu długów celnych, podatków i innych opłat celnych na kwotę 160.000 tysięcy złotych. W dniu 5 maja 2008 roku wartość gwarancji uległa zmianie na kwotę 200.000 tysięcy złotych. Termin ważności gwarancji mija 4 maja 2009 roku, a odpowiedzialność gwaranta trwa do 3 lipca 2009 roku. W dniu 17 grudnia 2008 roku wartość gwarancji uległa zmianie na kwotę 125.000 tysięcy złotych.
4. W dniu 10 sierpnia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Deutsche Bank PBC S.A. wystawił gwarancję bankową na rzecz Izby Celnej zabezpieczającą zobowiązania z tytułu długów celnych, podatków i innych opłat celnych na kwotę 7.000 tysięcy złotych. Zobowiązanie warunkowe wygasło z dniem 31 stycznia 2008 roku.
5. W dniu 27 czerwca 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank Millennium S.A. wystawił gwarancję na kwotę 14.500 tysięcy złotych na rzecz Urzędu Celnego w Pruszkowie tytułem zabezpieczenia akcyzowego. Termin ważności gwarancji upłynął w dniu 10 sierpnia 2008 roku.

Pozostałe zobowiązania warunkowe

1. W dniu 3 stycznia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję bankową na rzecz CB&I LUMMUS GmbH w postaci akredytywy dokumentowej na kwotę 19.034 tysięcy EUR (tj. 72.843 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 3 stycznia 2007 roku). Pierwotny termin ważności gwarancji upływał 30 czerwca 2008 roku. Akredytywa była przedłużana kilkakrotnie, ostatnio do dnia 31 marca 2009 roku (patrz Nota 39 Dodatkowych informacji i objaśnień punkt 6). W wyniku kolejnych realizacji akredytywy na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość akredytywy wynosi 346 tysięcy EUR (tj. 1.444 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 31 grudnia 2008 roku).
2. W dniu 10 lipca 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję bankową w postaci akredytywy stand-by na rzecz Technip Italy S.p.A na kwotę 45.000 tysięcy EUR (tj. 169.448 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 10 lipca 2007 roku), zabezpieczającą wykonanie usług związanych z budową instalacji MHC i kompleksu aminowego. Pierwotny termin ważności gwarancji upłynął z dniem 31 grudnia 2007 roku. Z dniem 19 października 2007 roku został przedłużony termin ważności akredytywy do dnia 30 czerwca 2008 roku oraz uległa zmianie kwota akredytywy. Kwota akredytywy została zwiększona w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 marca 2008 roku łącznie do wysokości 52.313 tysięcy EUR, następnie w okresie od 1 kwietnia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku do wysokości 53.462 tysięcy EUR. Kwota akredytywy stand-by w okresie od 1 lipca 2008 roku do 30 września 2008 roku wynosiła 47.355 tysięcy EUR, a następnie w okresie od 1 października 2008 roku do dnia 14 listopada 2008 roku wynosiła 45.515 tysięcy EUR. W dniu 14 listopada 2008 roku w wyniku porozumienia między stronami transakcji akredytywa została anulowana.
3. W dniu 2 stycznia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Bank Pekao S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 39.085 tysięcy EUR (tj. 140.608 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 2 stycznia 2008 roku) na rzecz Technip KTI S.p.A z terminem ważności do dnia 31 marca 2008 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu na budowę kompleksu aminowego. W dniu 1 kwietnia 2008 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do 30 czerwca 2008 roku, a kwota akredytywy zmniejszyła się do 37.634 tysięcy EUR. Kwota akredytywy stand-by w okresie od dnia 1 lipca 2008 roku do 30 września 2008 roku wyniosła 38.668 tysięcy EUR, a w okresie od dnia 1 października 2008 roku do dnia 4 listopada 2008 roku wynosiła 38.595 tysięcy EUR. W dniu 4 listopada 2008 roku w wyniku porozumienia między stronami transakcji akredytywa została anulowana.
4. W dniu 16 stycznia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Deutsche Bank Polska S.A. wystawił gwarancję zapłaty na kwotę 10.800 tysięcy USD (tj. 26.214 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 16 stycznia 2008 roku) na rzecz TOTAL DEUTSCHLAND GmbH w związku z dostawą benzyny. Termin ważności gwarancji upłynął w dniu 31 maja 2008 roku.
5. W dniu 1 kwietnia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Bank PKO BP S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 5.195 tysięcy EUR (tj. 18.240 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 1 kwietnia 2008 roku) na rzecz LURGI S.A. z terminem ważności do dnia 30 czerwca 2008 roku. Z dniem 1 lipca 2008 jej wartość uległa zwiększeniu do kwoty 10.979 tysięcy EUR, a termin ważności został wydłużony do dnia 30 września 2008 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu dotyczącego instalacji wytwórni wodoru (HGU). Z dniem 1 października 2008 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 grudnia 2008 roku, a jej kwota uległa zwiększeniu do kwoty 14.923 tysięcy EUR. Następnie z dniem 1 stycznia 2009 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 marca 2009 roku, a jej kwota uległa zmniejszeniu do kwoty 14.234 tysięcy EUR. Od dnia 17 grudnia 2008 roku akredytywa jest finansowana w ramach udzielonego kredytu inwestycyjnego przez grupę instytucji finansujących (patrz Nota 24 Dodatkowych informacji i objaśnień). Z dniem 31 marca 2009 roku akredytywa wygasła.

6. W dniu 30 kwietnia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Bank PKO BP S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 7.230 tysięcy EUR (tj. 25.019 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 30 kwietnia 2008 roku) na rzecz LURGI S.A. z terminem ważności do dnia 31 lipca 2008 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu dotyczącego projektowania technicznego, dostawy materiałów i zarządzania budową Instalacji Destylacji Atmosferycznej i Instalacji Destylacji Próżniowej (CDU/VDU). Z dniem 31 lipca 2008 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 października 2008 roku. Wartość akredytywy stand-by uległa zwiększeniu do kwoty 15.356 tysięcy EUR. Z dniem 1 listopada 2008 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 stycznia 2009 roku. Wartość akredytywy stand-by została zwiększona do kwoty 20.175 tysięcy EUR (tj. 71.752 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 3 listopada 2008 roku). Z dniem 1 lutego 2009 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 30 kwietnia 2009 roku, a jej kwota uległa zmniejszeniu do kwoty 15.647 tysięcy EUR. Od dnia 17 grudnia 2008 roku akredytywa jest finansowana w ramach udzielonego kredytu inwestycyjnego przez grupę instytucji finansujących (patrz Nota 24 Dodatkowych informacji i objaśnień).
7. W dniu 2 maja 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank Millennium S.A. wystawił gwarancję na kwotę 13.200 tysięcy złotych na rzecz Urzędu Celnego w Bielsko-Białej tytułem zabezpieczenia akcyzowego. Termin ważności gwarancji upłynął w dniu 30 czerwca 2008 roku.
8. W dniu 2 czerwca 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. otworzył akredytywę dokumentową na kwotę 19.034 tysięcy EUR (tj. 64.403 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 2 czerwca 2008 roku) na rzecz CB&I LUMMUS GmbH. Pierwotny termin ważności akredytywy upłynął w dniu 31 grudnia 2008 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu dotyczącego instalacji hydroodsierczania olejów napędowych (HDS). W dniu 1 stycznia 2009 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 stycznia 2009 roku, następnie przedłużony do dnia 31 marca 2009 roku (patrz Nota 39 Dodatkowych informacji i objaśnień punkt 7). W wyniku kolejnych realizacji akredytywy stan akredytywy na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 2.913 tysięcy EUR (tj. 12.154 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 31 grudnia 2008 roku).
9. W dniu 26 czerwca 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Deutsche Bank Polska S.A. wystawił gwarancję zapłaty za dostawę benzyny na kwotę 12.000 tysięcy USD (tj. 25.704 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 26 czerwca 2008 roku) na rzecz TOTAL DEUTSCHLAND GmbH z terminem ważności gwarancji do dnia 31 grudnia 2008 roku. W dniu 12 grudnia 2008 roku termin ważności gwarancji został przedłużony do dnia 31 stycznia 2009 roku. Gwarancja wygasła z dniem upływu terminu ważności.
10. W dniu 18 września 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Deutsche Bank Polska S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 10.000 tysięcy USD (tj. 23.428 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 18 września 2008 roku) na rzecz PETROPLUS MARKETING AG z terminem ważności do dnia 31 października 2008 roku. Akredytywa zabezpieczała zapłatę za dostawę oleju napędowego. Gwarancja wygasła z dniem upływu terminu ważności.
11. W dniu 22 października 2008 roku Bank PKO BP S.A. otworzył na zlecenie Grupy LOTOS S.A. w ramach udzielonego kredytu inwestycyjnego przez grupę instytucji finansujących (patrz Nota 24 Dodatkowych informacji i objaśnień) akredytywę dokumentową na rzecz CB&I LUMMUS GmbH na kwotę 19.034 tysięcy EUR (tj. 70.690 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 22 października 2008 roku) z terminem ważności do dnia 30 czerwca 2009 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu dotyczącego instalacji hydroodsierczania olejów napędowych (HDS). W wyniku kolejnych realizacji akredytywy stan akredytywy na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 11.830 tysięcy EUR (tj. 49.359 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 31 grudnia 2008 roku).
12. W dniu 19 grudnia 2008 roku Bank PKO BP S.A. otworzył na zlecenie Grupy LOTOS S.A. w ramach udzielonego kredytu inwestycyjnego przez grupę instytucji finansujących (patrz Nota 24 Dodatkowych informacji i objaśnień) akredytywę stand-by na kwotę 500 tysięcy EUR (tj. 2.057 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 19 grudnia 2008 roku) na rzecz LURGI S.A. z terminem ważności do dnia 31 maja 2009 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu na modernizację stacji kondensatu i budowę wężła gazu opałowego.
13. Na dzień 31 grudnia 2008 roku zobowiązania Spółki wynikające z podpisanych, istotnych umów dotyczących nakładów na rzeczowe aktywa trwałe (Program 10+) wynoszą 3.199 milionów złotych (31 grudnia 2007: 2.735 milionów złotych).

37. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku w Spółce występowała nadwyżka przyznaných uprawnień do emisji nad rzeczywistą emisją dwutlenku węgla CO₂ (patrz Nota 20.3 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Z dniem 1 lipca 2008r Rada Ministrów w drodze rozporządzenia przyjęła Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do Emisji dwutlenku węgla na lata 2008 - 2012 we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji dla instalacji istniejących i zmienianych (Dz.U. Nr. 202 poz.1248). Zgodnie z obowiązującym prawem w/w uprawnienia na drugi okres rozliczeniowy (2008 - 2012) zostały rozdzielone bezpłatnie dla wszystkich instalacji objętych system handlu emisjami.

Na rok 2008 Spółce przyznano limit emisji dwutlenku węgla w wysokości 1.138 tysięcy ton.

Rzeczywista emisja dwutlenku węgla w okresie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2008 roku wyniosła 1.135 tysięcy ton.

38. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z prowadzoną przez Spółkę działalnością

Postanowieniem Prezesa UOKiK z dnia 21 marca 2005 roku zostało wszczęte z urzędu postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem zawarcia przez Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. w Płocku oraz Grupę LOTOS S.A. w Gdańsku porozumienia w sprawie jednoczesnego zakończenia produkcji i dystrybucji benzyny uniwersalnej U95. Zdaniem Zarządu Spółki, w związku z faktem kontynuacji produkcji i sprzedaży benzyny uniwersalnej U95 zarzuty UOKiK są bezpodstawne i w kwietniu 2005 roku Zarząd wystosował wniosek o wydanie decyzji o niestwierdzeniu stosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyki ograniczającej konkurencję.

W lipcu 2005 roku Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie na postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego w sprawie materiału dowodowego. Niezależnie od złożonego zażalenia Spółka wystąpiła we wrześniu 2005 roku z kolejnym wnioskiem o wydanie decyzji o stwierdzenie niestosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyk monopolistycznych. W październiku 2005 roku wpłynęło kolejne postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego materiału dowodowego, na które Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie. Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił zażalenie. Na postanowienia w przedmiocie oddalenia zażaleń, Grupa LOTOS S.A. wniosła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie stosowne zażalenia, które zostały oddalone.

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2007 roku ograniczono Grupie LOTOS S.A. na wniosek PKN ORLEN S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego w postępowaniu antymonopolowym w postaci materiałów zgromadzonych w trakcie kontroli PKN ORLEN S.A. w Płocku w zakresie części załączników do protokołu kontroli biur w Płocku oraz ograniczono wgląd do protokołu kontroli biur w Warszawie i załączników. Tym samym Postanowieniem odmówiono uwzględnienia wniosku PKN ORLEN S.A. o ograniczenie prawa wglądu do materiału dowodowego w zakresie protokołu kontroli biur wnioskodawcy w Płocku. W dniu 26 kwietnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła zażalenie na Postanowienie ograniczające Grupie LOTOS S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego. W dniu 9 maja 2007 roku Grupa LOTOS S.A. otrzymała Wezwanie UOKiK do udzielenia informacji dotyczących zmiany cen U95 i Pb95. Tego samego dnia Spółka przesłała do UOKiK wymagane informacje. Dnia 2 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. wysłała pismo do UOKiK informujące o zakończeniu produkcji benzyny U95. W dniu 31 grudnia 2007 roku Prezes UOKiK nałożył na Grupę LOTOS S.A. karę w wysokości 1.000 tysięcy złotych. W związku z tym w dniu 17 stycznia 2008 roku do Sądu Okręgowego w Warszawie zostało złożone odwołanie od tej decyzji.

W dniu 23 września 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów przesłał odpowiedź Prezesa UOKiK na odwołanie Grupy LOTOS S.A. od decyzji Prezesa UOKiK. Prezes UOKiK w odpowiedzi na odwołanie Grupy LOTOS S.A. stwierdził, iż zarzuty Grupy LOTOS S.A., zarówno dotyczące przepisów materialnych, jak i formalnych, są bezzasadne i wniósł o oddalenie odwołania powoda w całości oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Postępowanie z powództwa PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie za szkodę doznaną na skutek stosowanych praktyk monopolistycznych

Pozwem z dnia 18 maja 2001 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosło powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 1999 roku tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o.

Stosowanie przez Spółkę zarzuconych jej praktyk monopolistycznych stwierdzone zostało decyzją Urzędu Antymonopolowego z dnia 26 września 1996 roku, którą Urząd nakazał Spółce ich zaniechanie. Spółka odwołała się od tej decyzji. Sąd Wojewódzki w Warszawie – Sąd Antymonopolowy wyrokiem z dnia 22 października 1997 roku zmienił w zasadzie tylko redakcję decyzji i również nakazał Spółce zaniechanie praktyk monopolistycznych. Kasację Spółki od tego wyroku Sąd Najwyższy oddalił wyrokiem z dnia 2 czerwca 1999 roku.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 21 grudnia 2002 roku, oddalił powództwo o odszkodowanie, w całości uwzględniając zgłoszony przez Spółkę zarzut przedawnienia. Wyrok ten został jednak uchylony w dniu 4 grudnia 2003 roku przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie I ACa 824/03 i przekazany do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku. Sąd Apelacyjny uznał zarzut przedawnienia za nietrafiony. Zdaniem tego Sądu dopiero w dniu 2 czerwca 1999 roku (data orzeczenia Sądu Najwyższego) PETROECCO JV Sp. z o.o. dowiedziała się, że doznana przez nią szkoda jest efektem praktyk monopolistycznych, z którą związana jest odpowiedzialność deliktowa Spółki, i to od tej daty – zdaniem Sądu – biegnie trzyletni okres przedawnienia roszczeń odszkodowawczych.

Sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku (sąd I instancji) i oznaczona jest sygnaturą IX GC 134/04. Spółka broni się również zarzutami merytorycznymi (kwestionuje fakt wystąpienia jakiegokolwiek szkody po stronie PETROECCO JV Sp. z o.o., jej wysokość i istnienie związku przyczynowego pomiędzy praktyką monopolistyczną a szkodą). Po rozprawie w czerwcu 2005 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku zlecił biegłemu z zakresu księgowości i ekonomii sporządzenie opinii w przedmiocie ustalenia strat, jakie poniósł powód z tytułu działań Grupy LOTOS S.A. W przekazanej opinii biegły wskazał, że na podstawie materiałów przedstawionych przez PETROECCO JV Sp. z o.o. nie jest możliwe obliczenie wysokości strat, czy też samego ich istnienia. Biegły wskazał również, iż opinia powinna być zlecona innemu ekspertowi, niż biegłemu z zakresu księgowości. Brak dowodów do wystawienia takiej opinii uniemożliwił powodowi doprowadzenie do wyboru kolejnego biegłego. Rozprawa odbyła się 27 marca 2007 roku. Publikacja wyroku została wyznaczona na dzień 10 kwietnia 2007 roku, następnie odroczonej została na dzień 20 kwietnia 2007 roku. Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2007 roku powództwo zostało oddalone. W dniu 17 maja 2007 roku Spółka wniosła zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania. W dniu 4 czerwca 2007 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła apelację od wyroku z dnia 20 kwietnia 2007 roku. W dniu 12 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła odpowiedź na apelację. W dniu 20 grudnia 2007 roku Sąd oddalił apelację PETROECCO JV Sp. z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego. W dniu 19 marca 2008 roku został złożony u Komornika wniosek egzekucyjny przeciwko PETROECCO JV Sp. z o.o. W dniu 17 kwietnia 2008 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła skargę kasacyjną od wyroku z dnia 20 grudnia 2007 roku. Skarga została doręczona Grupie LOTOS S.A. w dniu 17 czerwca 2008 roku. W dniu 30 czerwca 2008 roku została wysłana odpowiedź na skargę. Sprawa została skierowana na przedsąd na 14 listopada 2008 roku. W dniu 14 stycznia 2009 roku Sąd Najwyższy postanowił uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do ponownego rozpoznania. W dniu 10 marca 2009 roku akta zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego. W dniu 3 kwietnia 2009 roku Komornik przesłał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Postępowanie z powództwa Ministra Skarbu Państwa o unieważnienie umowy sprzedaży udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o.

W dniu 3 listopada 2005 roku wpłynął do Grupy LOTOS S.A. pozew wniesiony przez Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żegluga Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącej sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 21 kwietnia 2006 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku, IX Wydział Gospodarczy wydał wyrok oddalający powództwo w całości. W dniu 8 czerwca 2006 roku Minister Skarbu Państwa wniósł apelację od wyroku sądu z dnia 21 kwietnia 2006 roku oddalającego powództwo Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żegluga Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącej sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 30 czerwca 2006 roku Spółka złożyła odpowiedź na powyższą apelację. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 28 grudnia 2006 roku zmieniono zaskarżony wyrok z dnia 21 kwietnia 2006 roku ustalając za nieważną umowę zbycia dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. W

dniu 6 kwietnia 2007 roku Spółka wniosła kasację wraz z wnioskiem o wstrzymanie wykonania wyroku II instancji. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 kwietnia 2007 roku, wniosek o wstrzymanie wykonania wyroku sądu II instancji został oddalony. Sąd Najwyższy w dniu 10 sierpnia 2007 roku wydał postanowienie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy w dniu 21 listopada 2007 roku wydał postanowienie o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie. Rozprawa odbyła się w dniu 7 maja 2008 roku. Sąd oddalił w całości powództwo i przyznał Grupie LOTOS S.A. zwrot kosztów procesu w wysokości 100 tysięcy złotych. Z dniem 7 maja 2008 roku wyrok sądu uprawomocnił się. Skarb Państwa w dniu 20 sierpnia 2008 roku wniosł skargę kasacyjną. W dniu 11 grudnia 2008 roku akta sprawy wpłynęły do Sądu Najwyższego, Izba Cywilna, Wydział II. W dniu 6 marca 2009 roku na posiedzeniu niejawnym przyjęto skargę do rozpoznania. Wyznaczono termin rozprawy na dzień 6 maja 2009 roku. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Na dzień 31 grudnia 2008 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

39. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły istotne zdarzenia po dacie bilansu, poza opisanymi poniżej:

1. W dniu 2 stycznia 2009 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję na kwotę 1.500 tysięcy złotych na rzecz Urzędu Celnego w Pruszkowie tytułem zabezpieczenia akcyzowego. Termin ważności gwarancji mija 30 czerwca 2009 roku.
2. W dniu 2 stycznia 2009 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 3.000 tysięcy EUR (tj. 12.517 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 2 stycznia 2008 roku) na rzecz Umicore Precious Metals Refining z terminem ważności do dnia 15 października 2009 roku. Akredytywa zabezpiecza zapłatę za leasing platyny.
3. W dniu 2 lutego 2009 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Deutsche Bank Polska S.A. wystawił gwarancję zapłaty za dostawę oleju napędowego i benzyny na kwotę 18.000 tysięcy USD (tj. 62.690 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 2 lutego 2009 roku) na rzecz TOTAL DEUTSCHLAND GmbH z terminem ważności gwarancji do dnia 31 lipca 2009 roku.
4. W dniu 11 lutego 2009 roku Zarząd Grupy LOTOS S.A., w związku z niestabilnym otoczeniem makroekonomicznym związanym ze światowym kryzysem gospodarczym oraz prowadzonymi obecnie przez Grupę LOTOS S.A. programami inwestycyjnymi, przygotował i przyjął do realizacji Pakiet Antykryzysowy dla Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Podstawowym celem działań wchodzących w skład pakietu jest zapewnienie realizacji najistotniejszych dla Grupy LOTOS S.A. i jej przyszłej wartości dla akcjonariuszy programów inwestycyjnych oraz zapewnienie płynności Spółki w 2009 roku.

Kluczowymi elementami pakietu są oszczędności kosztów w 2009 roku na poziomie około 170 milionów złotych oraz zawieszenie lub zaniechanie wydatków inwestycyjnych jakie miały być poniesione w 2009 roku na kwotę około 220 milionów złotych, co w efekcie powinno doprowadzić do polepszenia przepływów pieniężnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. o około 390 milionów złotych.

Zarząd Spółki w związku z niepewną sytuacją rynkową oraz ograniczonymi możliwościami pozyskania finansowania podjął decyzję o zawieszeniu realizacji projektów inwestycyjnych zakładanych w strategii Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na lata 2006 – 2012 o łącznej wartości nakładów około 2,1 miliarda złotych. Ograniczenia te nie dotyczą realizowanych obecnie kluczowych projektów inwestycyjnych: Programu 10+, zagospodarowania złoża YME na szelfie norweskim oraz planowanych nakładów na zagospodarowanie złóż B8 i B23 na Morzu Bałtyckim w ramach programu rozwojowego spółki Petrobaltic S.A.

Wskazane ograniczenia oznaczają redukcję łącznych nakładów inwestycyjnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. pozostałych do realizacji na lata 2009 - 2012 o ponad 25%, a z uwzględnieniem podjętych zobowiązań inwestycyjnych wynikających z Programu 10+ i zagospodarowania złoża YME prawie 40%. Zostaną one osiągnięte poprzez odłożenie w czasie realizacji poszczególnych projektów.

Zarząd Spółki będzie na bieżąco monitorował sytuację rynkową i w przypadku istotnych jej zmian będzie dokonywał weryfikacji przedstawionych powyżej założeń.

5. W dniu 27 lutego 2009 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła zabezpieczenie akcyzowe w formie weksla in blanco do kwoty 400.000 tysięcy złotych na rzecz Urzędu Celnego w Gdańsku tytułem zabezpieczenia zobowiązania podatkowego Grupy LOTOS S.A. związanego z procedurą zawieszono poboru akcyzy. Zabezpieczenie jest ważne do dnia 13 stycznia 2011 roku.
6. W dniu 1 kwietnia 2009 roku termin ważności akredytywy dokumentowej utworzonej w dniu 3 stycznia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. przez Bank PKO BP S.A. na rzecz CB&I LUMMUS GmbH został przedłużony do dnia 31 maja 2009 roku (patrz Nota 36 Dodatkowych informacji i objaśnień).
7. W dniu 1 kwietnia 2009 roku termin ważności akredytywy dokumentowej utworzonej w dniu 2 czerwca 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. przez Bank PKO BP S.A. na rzecz CB&I LUMMUS GmbH. został przedłużony do dnia 31 maja 2009 roku (patrz Nota 36 Dodatkowych informacji i objaśnień).

40. Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących

Wynagrodzenie wypłacone i należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki przedstawiało się następująco:

w tysiącach złotych

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Zarząd	606	738 ⁽¹⁾
Rada Nadzorcza	261	239
Zarząd – jednostki zależne lub stowarzyszone	441	274
	=====	=====
Razem⁽²⁾	1.308	1.251
	=====	=====

⁽¹⁾ wynagrodzenie należne za okres przed powołaniem do Zarządu Grupy LOTOS S.A.,

⁽²⁾ wartość wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., które miały miejsce w ciągu okresu sprawozdawczego.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących.

41. Struktura zatrudnienia

Średnie zatrudnienie w etatach w podziale na grupy przedstawia się następująco:

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Pracownicy fizyczni	407	384
Pracownicy umysłowi	755	637
	=====	=====
Razem	1.162	1.021
	=====	=====

42. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi (jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności oraz jednostki nie objęte konsolidacją)

Transakcje z jednostkami powiązаныmi są zawierane na typowych warunkach rynkowych.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)		stan na 31 grudnia 2008 roku (badane)	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Zakupy od podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Jednostki objęte konsolidacją	11.426.879	917.757	802.373	56.466
Jednostki nie objęte konsolidacją	22	2.916	2	37
Razem	11.426.901	920.673	802.375	56.503

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku łączna wartość przychodów ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych na rzecz podmiotów powiązanych wyniosła 1.780 tysięcy złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku łączna wartość zakupów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych od podmiotów powiązanych wyniosła 20.170 tysięcy złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku łączna wartość przychodów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 128.955 tysięcy złotych (w tym 129.270 tysięcy złotych z tytułu dywidend, 195 tysięcy złotych z tytułu odsetek oraz 510 tysięcy złotych straty ze zbycia udziałów spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS, patrz Nota 13 Dodatkowych informacji i objaśnień).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku łączna wartość kosztów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 16.284 tysięcy złotych (odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości udziałów spółki LOTOS Gaz S.A., patrz Nota 13 Dodatkowych informacji i objaśnień).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku łączna wartość pozostałych przychodów operacyjnych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 622 tysięcy złotych (w tym: inne przychody operacyjne w kwocie 54 tysięcy złotych oraz zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych 568 tysięcy złotych, zaprezentowany w niniejszym sprawozdaniu finansowym w pozycji strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych).

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)		stan na 31 grudnia 2007 roku (badane)	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Zakupy od podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Jednostki objęte konsolidacją	11.546.261	724.756	1.033.135	79.102
Jednostki nie objęte konsolidacją	30	3.884	2	213
Razem	11.546.291	728.640	1.033.137	79.315

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość przychodów ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych na rzecz podmiotów powiązanych wyniosła 2 tysiące złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość zakupów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych od podmiotów powiązanych wyniosła 8.912 tysięcy złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość przychodów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązanymi wyniosła 204.885 tysięcy złotych (w tym: 203.577 tysięcy złotych z tytułu dywidend i 1.308 tysięcy złotych z tytułu odsetek).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość kosztów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązanymi wyniosła 1 tysiąc złotych (odsetki).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość pozostałych przychodów operacyjnych wynikających z transakcji z podmiotami powiązanymi wyniosła 505 tysięcy złotych (inne przychody operacyjne).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość pozostałych kosztów operacyjnych wynikających z transakcji z podmiotami powiązanymi wyniosła 41 tysięcy złotych (w tym: 39 tysięcy złotych - inne koszty operacyjne, 2 tysiące złotych - strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, zaprezentowana w niniejszym sprawozdaniu finansowym w pozycji zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych).

43. Informacje o transakcjach z jednostkami powiązаныmi Skarbu Państwa

Transakcje z jednostkami powiązаныmi Skarbu Państwa są zawierane na typowych warunkach rynkowych. Transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a istotnymi⁽¹⁾ jednostkami powiązаныmi Skarbu Państwa przedstawione zostały poniżej:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku (badane)		stan na 31 grudnia 2008 roku (badane)	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Zakupy od podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A.	112	-	-	-
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych PRZYJAŻŃ S.A.	5	83.233	-	3.755
ENERGA S.A.	1	63.278	-	6.722
Razem	118	146.511	-	10.477

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku (badane)		stan na 31 grudnia 2007 roku (badane)	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Zakupy od podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A.	85	-	23	-
H.CEGLSKI-POZNAŃ S.A.		65		43
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych PRZYJAŻŃ S.A.	7	77.763	1	3.515
ENERGA S.A.	1	48.974	-	5.023
Zakłady Azotowe PUŁAWY S.A.	-	7	-	-
Stocznia Gdynia S.A.	99	-	-	-
Razem	192	126.809	24	8.581

⁽¹⁾ kapitał podstawowy powyżej 100.000 tysięcy złotych.

44. Podmiot o znaczącym wpływie na Spółkę

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku Nafta Polska S.A. jest właścicielem 51,91% akcji Grupy LOTOS S.A. Nafta Polska S.A. jest spółką kontrolowaną przez Skarb Państwa, który na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku posiada bezpośrednio 6,93% akcji Grupy LOTOS S.A. Bezpośrednio i pośrednio Skarb Państwa posiada w Grupie LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku 58,84%.

W ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku, wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A., a Naftą Polska S.A. na łączną wartość 7 tysięcy złotych.

W ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku, wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A., a Naftą Polska S.A. na łączną wartość 21.250 tysięcy złotych, w tym wypłata dywidendy na kwotę 21.249 tysięcy złotych.

45. Pozostałe informacje

45.1 Zaktualizowana Strategia Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. do roku 2012

W dniu 16 czerwca 2008 roku Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. przyjęła zaktualizowaną Strategię Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. do roku 2012. Zaktualizowana strategia zakłada kontynuację dotychczasowej polityki nakierowanej na stymulowanie zrównoważonego rozwoju działalności podstawowej, koncentrację na nadrzędnym celu strategicznym, jakim jest budowa wartości dla akcjonariuszy.

Główne cele Strategii do 2012 roku zostały zaktualizowane dla każdego z trzech głównych segmentów działalności Spółki:

- Segmentu poszukiwawczo-wydobywczego,
- Segmentu operacyjnego,
- Segmentu handlowego.

1. Najistotniejsze elementy zaktualizowanej strategii w obszarze działalności poszukiwawczo-wydobywczej to:

- zwiększenie bezpieczeństwa dostaw ropy przerabianej w rafinerii poprzez uzyskanie bezpośredniego dostępu do złóż węglowodorów,
- osiągnięcie do roku 2012 stabilnego wzrostu produkcji węglowodorów poprzez realizację programów zwiększania wydobycia ropy ze złóż na Morzu Bałtyckim, na które spółka Petrobaltic S.A. posiada koncesje, a także realizowanie nowych projektów poza Polską,
- podwyższenie kapitału Grupy LOTOS S.A. w wyniku wniesienia przez Skarb Państwa posiadanych akcji w spółce Petrobaltic S.A.

Całkowita produkcja segmentu poszukiwawczo-wydobywczego zgodnie z zaktualizowanymi założeniami Strategii osiągnie poziom minimum 10% przerobu ropy w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. w roku 2012 i wzrośnie powyżej 20% do roku 2015. Poziom ROACE dla działalności w całym segmencie będzie średnio wynosił powyżej 15%. Szacunkowe nakłady związane z realizacją tego celu mogą osiągnąć w latach 2006 - 2012 poziom 5,1 miliarda złotych.

2. Najistotniejsze elementy zaktualizowanej strategii w obszarze działalności operacyjnej

Głównym celem w obszarze działalności operacyjnej jest osiągnięcie wzrostu efektywności ekonomicznej przerobu ropy poprzez zwiększenie skali przerobu ropy, uzyskanie wyższego stopnia konwersji i odsiarczania produktów. W tym celu realizowany jest dwuetapowy Program 10+. Wybudowane zostaną także niezbędne instalacje technologiczne, nie wchodzące w skład Programu 10+ oraz zmodernizowane zostaną niektóre z istniejących instalacji.

Efekty realizacji tych zamierzeń inwestycyjnych będą następujące:

- zdolność przerobu ropy osiągnie poziom 10,5 milionów ton rocznie przy pogłębionej konwersji,
- uniwersalna konfiguracja technologiczna umożliwi produkowanie gatunków paliw zgodnie z zapotrzebowaniem rynkowym,
- ograniczona będzie do minimum produkcja ciężkiego, zasiarczonego oleju opałowego i bunkrowego w związku z wprowadzanymi regulacjami ekologicznymi,
- stworzona zostanie możliwość prowadzenia bardziej elastycznej polityki remontowej co pozwoli na zwiększenie dostępności operacyjnej instalacji produkcyjnych,
- zwiększona zostanie baza magazynowa paliw oraz powstanie infrastruktura logistyczna umożliwiająca wysyłkę drogą morską dużych partii produktów,
- powstanie możliwość równoległego przerabiania różnych gatunków ropy,
- wzmocnienie pozycji Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. w rankingu konkurencyjności rafinerii europejskich.

Przewidywane nakłady na realizację zadań w obszarze działalności operacyjnej w latach 2006 – 2012 osiągną poziom około 6,7 miliarda złotych, w tym na realizację I etapu (lata 2006 - 2010) Programu 10+ przewidywane nakłady wynoszą około 5,2 miliarda złotych.

3. Najistotniejsze elementy zaktualizowanej strategii w obszarze działalności handlowej to:

- osiągnięcie 30% udziału w rynku paliw w Polsce w 2012 roku,
- osiągnięcie 40% udziału w rynku paliwa lotniczego w Polsce w 2012 roku,
- wzrost efektywności sprzedaży LPG,
- 10% udział w rynku detalicznym paliw w 2012 roku,
- wejście w segment stacji automatycznych,
- 20% udziału w sprzedaży paliw na autostradach po zakończeniu głównej części programu budowy autostrad,
- rozwój sieci stacji poprzez elastyczne wykorzystanie pojawiających się szans rynkowych, uwzględniający rozwój organiczny i nieorganiczny.

Szacunkowe nakłady związane z realizacją celów w obszarze działalności handlowej mogą osiągnąć w latach 2006 - 2012 poziom 1,1 miliarda złotych.

4. Działalność finansowa

W obszarze finansowym zakłada się, że w związku z realizacją strategii Spółka będzie korzystać z finansowania zewnętrznego, jednak w żadnym okresie relacja długu netto do kapitałów własnych nie powinna przekroczyć wartości 0,8.

Ocena efektywności funkcjonowania Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. opierać się będzie na analizie wskaźnika marży EBITDA (bez akcyzy) oraz stopy zwrotu z kapitału zaangażowanego, których wysokość w 2012 roku winna wynosić odpowiednio nie mniej niż 9% i 12%. Strategia Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. przewiduje, że w latach 2006 - 2012 łączne nakłady inwestycyjne wyniosą około 12,9 miliarda złotych.

Wyплаты dywidendy podporządkowane zostaną optymalizacji struktury finansowania Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. W okresie realizacji głównych programów strategicznych wypłaty dywidendy nie będą przekraczać 10% zysku netto. Po ich realizacji intencją jest wzrost dywidendy do poziomu 30% zysku netto. Polityka dywidendy w spółkach zależnych jest ustalana przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. z uwzględnieniem ich kondycji finansowej i programów rozwojowych.

5. Kierunki rozwoju na lata 2013 – 2020

Po realizacji działań strategicznych do 2012 roku kluczową rolę dla wzrostu wartości Grupy LOTOS S.A. będzie miał rozwój segmentu poszukiwawczo-wydobywczego i umocnienie pozycji rynkowej. Do rozważanych projektów należą:

- kontynuowanie działań w kierunku zwiększenia wydobycia ropy naftowej, dążąc do przekroczenia 20% zdolności przerobowych do roku 2015, z tendencją wzrostową w następnych latach,
- budowa instalacji zgazowania ciężkiej pozostałości z przerobu ropy z ukierunkowaniem na produkcję wodoru i mediów energetycznych - II etap Programu 10+,
- uruchomienie produkcji biopaliw nowych generacji,
- sekwestracja CO₂ - deponowanie CO₂ w strukturach geologicznych,
- kontynuowanie działań wspierających budowę podziemnych magazynów ropy i produktów naftowych (kawern),
- rozwijanie technologii skutkujących wzrostem marży produktowej.

Decyzje o podejmowanych działaniach rozwojowych będą się opierały o analizę ich efektywności ekonomicznej i będą realizowane w miarę możliwości finansowych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Dopuszcza się możliwość wchodzenia w układy kapitałowe lub wykorzystanie formuły wspólnego przedsięwzięcia z partnerem strategicznym.

Główne założenia makroekonomiczne i cenowe przyjęte przez Grupę LOTOS S.A. do sformułowania podstawowych założeń polityki finansowej do 2012 roku:

	<u>2009 rok</u>	<u>2012 rok</u>
Ropa (ceny stałe 2008) jedn.;		
- Notowanie dtd Brent USD/bbl;	112,52	128,02
- Notowanie Ural CIF Rotterdam USD/bbl	108,8	124,52
Cracki produktowe (ceny stałe 2008) jedn.;		
- Premium gasoline 10 ppm - Cargoes CIF NEW USD/t	145	145
- Diesel 10 ppm - Cargoes CIF NWE USD/t	178	178
- Gasoil 0,1% - Cargoes CIF NWE USD/t	140	140
- Fuel Oil 3,5% - Barges FOB Rotterdam USD/t	(271)	(271)
EUR/PLN	3,50	3,20
USD/PLN	2,56	2,48

45.2 Szczególne uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywanie w spółkach kapitałowych

Ustawa z dnia 3 czerwca 2005 roku o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego („spółki strategiczne”) (Dz. U. Nr 132, poz. 1108) („Ustawa”) wprowadziła instytucję obserwatorów z ramienia Skarbu Państwa. Spółka znalazła się na liście spółek strategicznych, o których mowa w art. 8 Ustawy, opublikowanej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2005 roku w sprawie listy spółek o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego (Dz. U. z dnia 29 grudnia 2005 roku). Zadaniem obserwatorów z ramienia Skarbu Państwa, ustanowionych w spółkach strategicznych, jest monitorowanie działalności tych spółek w zakresie między innymi:

- rozporządzania składnikami mienia podstawowymi z punktu widzenia prowadzonej przez te spółki działalności,
- zmiany rzeczywiście wykonywanego przedmiotu działalności, zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji podstawowego składnika mienia,
- podejmowanych uchwał Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy dotyczących rozwiązania spółki, przeniesienia siedziby spółki za granicę, zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa spółki, zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,

jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że takie czynności prawne naruszają porządek publiczny lub bezpieczeństwo publiczne.

Rządowe założenia polityki państwa w dziedzinach życia społecznego lub gospodarczego posiadających istotne znaczenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego będą publikowane w Monitorze Polskim.

Obserwatorzy mogą żądać od spółek wszelkich dokumentów oraz wyjaśnień w wyżej wymienionych sprawach, a następnie – po przeprowadzonej analizie – mają obowiązek ich przekazania Ministrowi Skarbu Państwa wraz z pisemnym stanowiskiem oraz jego uzasadnieniem.

Minister Skarbu Państwa w niektórych przypadkach ma obowiązek, a w innych może wyrazić sprzeciw wobec działań spółek strategicznych, o których uzyskał informacje od obserwatorów. Sprzeciw ten (niezaskarżony) skutkuje nieważnością czynności prawnej od chwili jej dokonania. Do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółka nie otrzymała oświadczenia o ustanowieniu w Spółce obserwatora.

46. Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	
	Paweł Olechnowicz
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych	
	Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju	
	Marek Sokołowski
Główny Księgowy	
	Tomasz Południewski